LIETUVOS MOKSLO PERIODIKOS ASOCIACIJOS NARIAI: IŠTAKOS IR ŠIANDIENA

LMPA

LIETUVOS MOKSLO PERIODIKOS ASOCIACIJA

LIETUVOS MOKSLO PERIODIKOS ASOCIACIJOS NARIAI: IŠTAKOS IR ŠIANDIENA

LMPA

2023

Viršelyje panaudota jj ying (www.unsplash.com) nuotrauka.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-8149-03-6 (skaitmeninis PDF)
https://doi.org/10.5200/lmpa2023

Lietuvos mokslo periodikos asociacijos nariai: ištakos ir šiandiena (2023). Vilnius: Lietuvos mokslo periodikos asociacija. 72 p.
Leidinį sudarė Vincas Grigas

Tekstas, iliustracijos, lentelės yra licencijuojamos remiantis CC-BY 4.0.
Ši licencija suteikia teisę visą šiame dokumente pateikiamą informaciją skaitmeninti ir (ar) padaryti prieinamą internetu, atlikti su juo bet kokius norimus veiksmus, taip pat versti į kitas kalbas, adaptuoti.

Turinys

Įvadas ... 6
Lietuvos mokslo periodikos asociacija ... 8

2010 m. Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH) ... 13
Asociacija-žurnalas *Sveikatos mokslai* ... 18
Mykolo Romerio universitetas ... 20
Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras ... 23
Gamtos tyrimų centras ... 24

2011 m. Kauno technologijos universitetas ... 27
Mokslinis metodinis centras *Scientia Educologica* ... 33
Klaipėdos universitetas ... 34

2014 m. Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija ... 36

2015 m. Higienos institutas ... 37
Vilniaus universitetas ... 39

2016 m. Lietuvos sporto universitetas ... 42
LOGOS ... 44

2018 m. Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos institutas ... 45
Akademinė vadybos ir administravimo asociacija ... 48

2019 m. VTeX ... 49
Lietuvos infektologų draugija ... 51
Vilniaus dailės akademija ... 52
Lietuvos geografų draugija ... 53

2020 m. Lietuvos verslo kolegija ... 55
Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija ... 56

2021 m. Lietuvos sveikatos mokslinių tyrimų centras ... 57
Lietuvos kultūros tyrimų institutas ... 58
Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka ... 60

2022 m. Šiaulių valstybinė kolegija ... 62
Lietuvos mokslų akademija ... 64
Kauno kolegija ... 68

Įvadas

Lietuvos šiuolaikinės mokslo periodikos leidybos pradžia galima laikyti 1960-uosius. Yra iki šių dienų nepertraukiamai daugiau nei penkis dešimtmečius leidžiamų mokslo žurnalų. Kai kurie leidėjai savo istoriją taip pat skaičiuoja dešimtmečiais. Atkūrus nepriklausomybę, Lietuvoje vyko daug pokyčių: radosi nauji leidėjai, pradėti leisti nauji žurnalai, o kai kurių leidyba buvo sustabdyta. Užfiksuota, kad Lietuvoje registruoti leidėjai leido 225 mokslo žurnalus, 2020 m. publikavusius bent vieną periodinio žurnalo numerį. Tačiau apie juos, kaip leidėjus, tiek naujus, tiek turinčius šioje srityje daugiau patirties, beveik neįmanoma rasti išsamesnės informacijos. Dažniausiai įmanoma rasti tik leidyklos įkūrimo datą, leidžiamų žurnalų sąrašą ir tai, kas šiuo metu vadovauja leidyklai. Rečiau užtiksime informacijos apie tai, kas įkūrė leidyklą, kodėl, kokius pokyčius išgyveno, kokie žmonės dirbo plėtodami leidyklą. Ši informacija yra svarbi bandant suvokti, kaip vystėsi mokslas Lietuvoje – juk mokslo periodikos leidyklos buvo ir yra svarbios mokslo kraštovaizdžio dalyvės, vykdančios mokslo rezultatų sklaidą.

Pradėjus rinkti informaciją apie Lietuvos mokslo periodikos leidėjus, susidurta su problema, kad net ir patys leidėjai neturėjo atmintinių apie jiems svarbias datas, asmenis, sprendimus. Parengėme klausimyną ir leidėjų paprašėme pakomentuoti apie jų leidybinės veiklos pradžią, įkūrėjus ir organizatorius, svarbiausias institucijos vykdytas leidybinės veiklos datas, leidybinės veiklos tikslus, leidybinei veiklai vadovavusius ir vadovaujančius asmenis, leidybinėje veikloje vykusius pasikeitimus, reorganizacijas, leidžiamus leidinius, leidybinės veiklos skaičius, pasiekimus, įvertinimus, leidybinės veiklos ateities tikslus ir viziją.

Remiantis leidėjų pateikta informacija, enciklopedinio tipo tekstus parengė Vytautas Volungevičius. Leidinyje pateikta informacija su leidėjais tikslinta 2022 m. pabaigoje.

Leidinyje pateikti tekstai apie 26 leidėjus ir Lietuvos mokslo periodikos asociaciją. Tekstai apie leidėjus išdėstyti pagal įstojimo į asociaciją datą. Leidinys apima didesniąją dalį aktyviausių Lietuvos mokslo periodikos leidėjų.

Leidinio tekstas ir iliustracijos yra licencijuojamos remiantis CC-BY 4.0. Tai reiškia, kad suteikiame teisę visą šiame dokumente pateikiamą informaciją skaitmeninti ir (ar) padaryti pasiekiamą internetu, atlikti su ja bet kokius norimus veiksmus, taip pat versti į kitas kalbas, adaptuoti.

Būsime dėkingi, jeigu pranešite apie pastebėtus netikslumus.

Leidinį inicijavo ir jo parengimą finansavo Lietuvos mokslo periodikos asociacija.

Lietuvos mokslo periodikos asociacija

Lietuvos mokslo periodikos asociacija (LMPA) buvo įkurta 2010 m. Jos steigėjais, idėją steigti asociaciją inicijavus E. Dagienei, tapo prof. habil. dr. R. Kirvaitis, prof. habil. dr. E. K. Zavadskas, prof. dr. B. Melnikas, dr. A. Banaitis, E. Chlivickas, VILNIUS TECH, Viešojo administravimo lavinimo asociacija ir LR Finansų ministerijos mokymo centras.

LMPA pagrindiniai veiklos tikslai: skatinti pažangią mokslo žurnalų leidybą, kuri padėtų Lietuvos mokslo žurnalams pristatyti Lietuvos mokslą pasaulio mokslininkų bendruomenei (1); suteikti kvalifikuotą pagalbą (mokymai, seminarai, konferencijos) Lietuvos mokslo žurnalų leidėjams (2), taip siekiant aukštesnio publikuojamų straipsnių mokslinio lygio ir leidžiamų žurnalų kokybės ir žinomumo didinimo.

LMPA glaudžiai bendradarbiauja su LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetu, Lietuvos mokslų akademija, Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija, Mokslo leidybos klasteriu. Prie Asociacijos kasmet jungiasi vis daugiau Lietuvos mokslo žurnalų leidėjų. 2022 m. spalį asociacija jau vienijo 32 narius, leidžiančius 154 mokslo žurnalus.

Pirmuoju LMPA prezidentu buvo išrinktas VILNIUS TECH mokslo prorektorius R. Kirvaitis. Nuo 2010 iki 2013 m. LMPA valdybos pirmininkė buvo E. Dagienė. Šiuo laikotarpiu valdybos narių pareigas ėjo A. Marčinskas (Vilniaus universitetas), E. K. Zavadskas (VILNIUS TECH), E. Dagienė (VILNIUS TECH), B. Melnikas (VILNIUS TECH), E. Chlivickas (LR Finansų ministerijos mokymo centras). Asociacijos finansinės veiklos kontrolę vykdė A. Banaitis (VILNIUS TECH).

Nuo 2013 iki 2016 m. LMPA valdybos pirmininkė buvo I. Žalėnienė (Mykolo Romerio universietas). Šiuo laikotarpiu valdybos narių pareigas ėjo L. Balaševičius (Kauno technologijos universitetas), D. Gerulaitis (Šiaulių

universitetas), R. Vaičekauskaitė (Klaipėdos universitetas), E. K. Zavadskas (VILNIUS TECH). Asociacijos finansinės veiklos kontrolę vykdė revizorius E. Chlivickas (LR Finansų ministerijos mokymo centras). LMPA prezidentė buvo E. Dagienė (VILNIUS TECH).

Nuo 2016 iki 2019 m. LMPA valdybos pirmininkės pareigas ėjo R. Vaičekauskaitė (Klaipėdos universitetas). Šiuo laikotarpiu valdybos nariai buvo L. Balaševičius (Kauno technologijos universitetas), V. Lamanauskas (Mokslinis metodinis centras „Scientia Educologica"), T. Švec-Kurapkė (Mykolo Romerio universitetas), E. K. Zavadskas (VILNIUS TECH). Asociacijos finansinės veiklos kontrolę vykdė revizorius E. Chlivickas (LR Finansų ministerijos mokymo centras). LMPA prezidentė buvo E. Dagienė (VILNIUS TECH).

Nuo 2019 iki 2022 m. LMPA valdybos pirmininkė buvo A. Kviklienė (Kauno technologijos universitetas). Šiuo laikotarpiu valdybos narių pareigas ėjo V. Grigas (Vilniaus universitetas), N. Gudelienė (Mykolo Romerio universitetas), D. M. Stančienė (LOGOS), A. Zarauskienė (Lietuvos sporto universitetas). Asociacijos finansinės veiklos kontrolę vykdė revizorė A. G. Raišienė (Akademinė vadybos ir administravimo asociacija). LMPA prezidentas buvo V. Grigas (Vilniaus universitetas).

Nuo 2022 m. LMPA valdybos pirmininkė yra A. Kviklienė (Kauno technologijos universitetas). Šiuo laikotarpiu valdybos narių pareigas eina V. Grigas (Vilniaus universitetas), R. Vaičekauskaitė (Klaipėdos universitetas), Z. Kairaitis (Lietuvos geografų draugija), A. Zarauskienė (Lietuvos sporto universitetas). Asociacijos finansinės veiklos kontrolę vykdo revizorius M. Šeibak (VTeX). LMPA prezidentas yra V. Grigas (Vilniaus universitetas).

Lietuvos mokslo periodikos asociacijos veikla

Nuo pat įsteigimo LMPA yra atvira visiems Lietuvos mokslo žurnalų leidėjams. LMPA siekia suteikti galimybę savo nariams naudotis pažangia technologija, leidžiančia aptikti plagiatus, drauge aptarti mokslo straipsnių recenzavimo ir autorystės bei kitus mokslo bendruomenei ir mokslinių rezultatų publikavimui aktualius klausimus. Kartu siekiama į diskusijas įtraukti žinomiausius tarptautinius nagrinėjamų klausimų autoritetus.

Nemaža LMPA veiklos dalis buvo nukreipta į Lietuvos mokslo žurnalų tarptautinio žinomumo ir pripažinimo didinimą.

Siekiant šių tikslų buvo vykdyta ši veikla:

Frankfurto ir Londono knygų mugėse buvo pristatytas *Lietuvos mokslo žurnalų katalogas*, leistas 2011–2014 m. lietuvių ir anglų kalbomis.

2011 m. buvo surengti keturi renginiai Vilniaus knygų mugėje'2011, vykdytas EIFL projektas „Open Journal Systems – Lietuvos mokslo žurnalų plėtros galimybės", organizuota konferencija „Mokslometrijos darbo įrankiai: ką apie juos žinome ir kaip juos naudojame", seminaras „Mokslo žurnalų leidybos aspektai: citavimas ir plagijavimas", įvairiose institucijose skaityta atvira paskaita ir organizuota diskusija „Kaip parengti mokslinio straipsnio rankraštį ir parinkti jam tinkamiausią žurnalą".

2012–2013 m. pristatytas mokslo žurnalo „Mokslo ir technikos raida" teminis numeris „Mokslometrijos ir bibliometrijos aktualijos", organizuotos tarptautinės konferencijos „Unikalių identifikatorių svarba mokslininkui, institucijai, šaliai", „Mokslometrija: mokslinė publikacija ir jos vertė" ir diskusija „Mokslo žurnalų leidyba: plagijavimo prevencija ir leidybos etika".

Vykdytas Lietuvos mokslo tarybos (LMT) finansuotas projektas „Lietuvos mokslo žurnalų tarptautinė sklaida per narystę CrossRef". Pagrindinis projekto tikslas – populiarinti tarptautiniu mastu jau pripažintas ir diegiamas CrossRef inovacijas (DOI, CrossCheck ir kt.). 2011 m. Vilniaus knygų mugėje LMPA pasirašė sutartį su Crossref ir nuo 2012 m. tapo vienintelis Lietuvoje Crossref atstovas-tarpininkas, per kurį žurnalų leidėjai galėjo naudotis visomis CrossRef paslaugomis. Ši LMPA narystė CrossRef tapo naudinga Lietuvos mokslo žurnalų leidėjams.

2014 m. inicijuota ir organizuota tarptautinė konferencija „Technologijos, keičiančios mokslo vertinimą".

2015 m. Vilniuje organizuota tarptautinė konferencija „Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė" ir CrossRef seminaras.

2016 m. organizuotas renginys „Kaip parengti sėkmingą mokslo publikaciją?", tarptautinė konferencija „Lietuvos žurnalai ir šiuolaikinė mokslo komunikacija", knygos „Recenzavimas ir rankraščių tvarkyba mokslo

žurnalų leidyboje“ (ISBN 978-609-8149-01-2) vertimas į lietuvių kalbą ir jos pristatymas dalyvaujant knygos autorei I. Hames. Dėmesio sulaukė leidinys „Lietuvos mokslo žurnalų reitingas 2016 m.“, kurio sudarymą inicijavo E. Dagienė ir R. Petrauskaitė. Atliekant tyrimą joms talkino LMPA Valdybos pirmininkė I. Žalėnienė ir nariai: L. Balaševičius, L. Balčiauskas, R. Vaičekauskaitė.

2017 m. buvo organizuota diskusija „Mokslo žurnalo recenzavimo kokybė – ar galima išmatuoti?“.

2018 m. organizuota diskusija „Mokslo žurnalų leidyba Lietuvoje: iššūkiai ir galimybės“.

2019 m. inicijuota praktinė diskusija mokslo žurnalų leidybos klausimais, kurios tikslas – tobulinti Lietuvos mokslo žurnalų leidybos technologines platformas. Surengta „Atvirosios prieigos mokslo leidybos konferencija 2019“. Buvo parengta deklaracija „Dėl Lietuvos mokslo periodikos leidybos po 2020 metų“. LMT suteikė finansinę paramą siekiant sudaryti sąlygas naudotis sutapties tikrinimo paslauga iThenticate.

2020 m. surengtas praktinis seminaras „Autorių teisių aspektas įgyvendinant atvirąją prieigą“. LMPA įsitraukė į Mokslo leidybos klasterio veiklas. Dar kartą gauta LMT parama siekiant sudaryti sąlygas naudotis sutapties tikrinimo paslauga iThenticate. Parengta deklaracija „Dėl aktyvaus dalyvavimo apibrėžiant ir registruojant atvirosios prieigos mokslo žurnalus“.

2021 m. surengtas praktinis seminaras „Skaitmeninių identifikatorių naudojimas mokslo publikacijų sklaidai stiprinti“. Gauta LMT finansinė parama siekiant sudaryti sąlygas naudotis sutapties tikrinimo paslauga iThenticate. Tais pačiais metais LMPA tapo Crossref remiančiąja organizacija. LMPA iniciatyva buvo parengtas tyrimas ir publikuota ataskaita „Lietuvos mokslo periodika 2020-aisiais – publikavimo technologijos, atviroji prieiga, duomenų bazės“.

2022 m. surengtas seminaras kaip Crossref metinės konferencijos satelitinis renginys – „Mokslo žurnalų sklaida: profesionalios publikavimo programinės įrangos ir metaduomenų svarba“. Kartu buvo gautas LMT finansavimas, sudarantis sąlygas sąlygos naudotis sutapties tikrinimo paslauga iThenticate.

LMPA savo vykdoma veikla siekia supažindinti Lietuvos mokslo žurnalų leidėjus su pažangiausiomis mokslo žurnalų leidybos tendencijomis ir technologijomis, tobulinti mokslo leidybą Lietuvoje, siekti aukštesnės asociacijos narių mokslo žurnalų straipsnių kokybės ir didesnio Lietuvos mokslo žurnalų tarptautinio pripažinimo.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)

1956 m. rugsėjo 1 d. buvo įsteigtas Kauno politechnikos instituto (KPI) vakarinio fakulteto Vilniaus vakarinis skyrius, kuris yra laikomas Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VILNIUS TECH) pradžia. Šio skyriaus dekanu buvo paskirtas chemikas doc. J. Kudaba (1909–1992).

1960 m. liepos 1 d. KPI Vilniaus skyrius perorganizuotas į KPI Vilniaus vakarinį fakultetą, kurio dekanu tapo A. Čyras. Fakultete veikė Statybos, Elektrotechnikos ir Taikomosios mechanikos katedros. Jame mokėsi apie 500 studentų. 1961 m. liepos 6 d. KPI Vilniaus vakarinis fakultetas buvo perorganizuotas į KPI Vilniaus filialą su dviem skyriais: dieniniu ir vakariniu. A. Čyras tapo KPI Vilniaus filialo prorektoriumi. Studentų nuolat daugėjo, atsirado vis daugiau specialybių. Filiale buvo įsteigi du fakultetai: Prietaisų gamybos ir Mechaninės technologijos. 1962 m. KPI Vilniaus filialas išleido pirmąją inžinierių laidą – 78 specialistus. Tais pačiais metais buvo įsteigta Mokslinė taryba, kuri 1962 m. gruodžio 18 d. posėdyje nutarė projektuoti naujus KPI Vilniaus filialo rūmus.

Su A. Čyro vardu sietina ir leidybinės veiklos pradžia. Tuometinio KPI Vilniaus vakarinio fakulteto darbuotojų mokslo laimėjimams viešinti buvo nuspręsta leisti pirmąjį mokslo darbų leidinį „Lietuvos mechanikos rinkinys“, kurio pirmasis numeris pasirodė 1967 m. Šis leidinys žymi KPI Vilniaus vakarinio fakulteto leidybinės veiklos pradžią. 1968 m. čia leidybinį darbą pradėjo dirbti red. N. Gilytė, nuo 1969 m. ilgus metus ėjusi Vilniaus inžinerinio statybos instituto (VISI) leidyklos direktorės pareigas. Pamažu aukštoji mokykla plėtojo savo veiklą, o kartu su ja plėtėsi leidybinė veikla, daugėjo darbuotojų, leidžiamų knygų, gerėjo knygų leidybinė bei poligrafinė kokybė. Imta leisti ne tik mokslo, bet ir mokomąją literatūrą studentams.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Nuo 1990 m. spalio 31 d. VISI buvo pavadintas Vilniaus technikos universitetu, vėliau – Vilniaus Gedimino technikos universitetu (VGTU, dar vėliau – VILNIUS TECH). 1993 m. VILNIUS TECH leidyklai suteiktas „Technikos“ vardas. Iki leidyklos „Technika“ restruktūrizacijos (2020) VILNIUS TECH leidybinei veiklai vadovavo N. Gilytė (1993–2005) ir E. Dagienė (2006–2019). 2020 m. lapkričio 1 d. VILNIUS TECH Tarybos nutarimu įvykdyta leidyklos „Technika“ restruktūrizacija. Leidybos funkcijų vykdymas perduotas VILNIUS TECH bibliotekai. Oficialus leidėjo pavadinimas – Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH). Nuo 2020 m. leidybinei veiklai vadovauja I. Kasperaitienė.

Leidybinėje veikloje siekiama įgyvendinti VILNIUS TECH politiką mokslo, studijų ir švietimo srityse, teikti leidybos ir mokslo sklaidos paslaugas VILNIUS TECH bendruomenei. Leidybine veikla siekiama stiprinti VILNIUS TECH prekės ženklą, didinti jo žinomumą ir akademinę reputaciją skleidžiant mokslinio, edukacinio ir kūrybinio darbo rezultatus. VILNIUS TECH, kaip vienas pažangiausių akademinių leidėjų Lietuvoje, siekia ir toliau puoselėti gilias leidybos tradicijas, atitinkančias aukštus šiuolaikinės akademinės leidybos standartus, skatinti atvirosios prieigos leidybą, didinti inovacijų, mokslo žinių saugojimo ir sklaidos visame pasaulyje galimybes.

VILNIUS TECH leidžia studijų ir mokslo literatūrą: vadovėlius, mokomąsias knygas, laboratorinių darbų aprašymus, monografijas, mokslo žurnalus, konferencijų straipsnių rinkinius, disertacijas, informacinius, publicistinius ir reprezentacinius leidinius ir kt.

Šiuo metu VILNIUS TECH leidžiama 16 periodinių mokslo žurnalų: *Aviation, Engineering Structures and Technologies, Geodesy and Cartography, Journal of Civil Engineering and Management, Journal of Environmental Engineering & Landscape Management, Mathematical Modelling & Analysis, New Trends in Computer Sciences, Transport, Business, Management and Economic Engineering, Business: Theory & Practice, International Journal of Strategic Property and Management, Journal of Business Economics and Management, Technological and Economic Development of Economy, Creativity Studies, Journal of Architecture & Urbanism, Science – Future of Lithuania*.

Šiuos žurnalus galima rasti platformoje https://journals.vilniustech.lt. Visi mokslo žurnalai leidžiami naudojant atvirosios prieigos modelį. Nuo 2018 m. visi straipsniai publikuojami su CC-BY 4.0 licencija. Ji suteikia galimybę viso pasaulio akademinei bendruomenei nemokamai pasiekti ir naudoti VILNIUS TECH produkciją. VILNIUS TECH leidiniai publikuojami ir pasiekiami spausdintine bei elektronine forma.

VILNIUS TECH leidžiamus leidinius įsigyti galima elektroninėje parduotuvėje https://eshop.vilniustech.lt.

VILNIUS TECH leidybinė veikla

2007 m. visos universitete ginamos disertacijos pradėtos leisti knygos forma, joms suteikiamas ISBN identifikatorius. Skiriamas didelis dėmesys daktaro disertacijų kokybei – leidyklos redaktoriai ir maketuotojai nuolat teikia individualias konsultacijas doktorantams kalbos ir leidybos proceso klausimais.

2008 m. VILNIUS TECH kaip leidėjas tapo tarptautinio DOI fondo skaitmeninių objektų identifikatorių registracijos agentūros *Crossref* nariu.

2009 m., siekiant užkirsti kelią plagijavimui, pradėtas naudoti sutapties identifikavimo įrankis *CrossCheck*.

2010 m. VILNIUS TECH tapo profesionalių mokslo informacijos leidėjų ALPSP (*The Association of Learned and Professional Society Publishers*) asociacijos nariu.

2010 m. VILNIUS TECH buvo pirmasis universitetas, Lietuvoje įdiegęs novatorišką elektroninių knygų platformą http://ebooks.vilniustech.lt

2010 m. pradėtas elektroninių konferencijų leidybos sistemų administravimas.

2011 m. įdiegta universiteto talpykla http://dspace.vgtu.lt

2011 m. įdiegta internetinė universiteto išleistų knygų parduotuvė (elektroninis knygynas) http://eshop.vilniustech.lt

2011 m. įdiegtas mokslo žurnalų elektroninio publikavimo portalas (programinė įranga *Open Journal Systems*), kuriame taikomos elektroninės rankraščių pateikimo, recenzavimo ir administravimo sistemos https://journals.vilniustech.lt/

2007 m. VILNIUS TECH leidžiamas mokslo žurnalas *Transport* buvo užregistruotas kaip atvirosios prieigos (*Open Access*) žurnalas DOAJ (*Directory of Open Access Journals* http://www.doaj.org) duomenų bazėje. 2011 m. penki VILNIUS TECH mokslo žurnalai, kurių leidyba buvo vykdoma mokslo žurnalų elektroninio publikavimo portale (*Open Journal Systems*), buvo užregistruoti kaip atvirosios prieigos (*Open Access*) žurnalai DOAJ (*Directory of Open Access Journals* http://www.doaj.org) duomenų bazėje.

2011 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su tarptautiniu leidėju *Taylor & Francis* dėl bendros VILNIUS TECH mokslo žurnalų leidybos. Bendradarbiavimas vyko 2011–2017 m.

2011 m. įdiegtos elektroninės sistemos: *ScholarOne Manuscripts* – recenzavimo; *Central Article Tracking System (CATS)* – administravimo ir šiuolaikiška mokslo žurnalų leidybos platforma https://cats.informa.com/PTS

2012 m. VILNIUS TECH talpykla adaptuota *Open Access Infrastructure for Research in Europe* (*Open AIRE*) https://www.openaire.eu projekto reikalavimams ir užregistruota tarptautinėje atvirosios prieigos akademinių talpyklų duomenų bazėje *Directory of Open Access Repositories* (*DOAR*) http://www.opendoar.org

2012 m. sudarytos sutartys su tarptautiniais ilgalaikio mokslo žurnalų archyvavimo projektais CLOCKSS, LOCKS, *Portico*. Projektai užtikrino ilgalaikį žurnalų publikacijų saugojimą ne tik jų leidybos metu, bet ir po to, kai žurnalai daugiau nebeleidžiami ir neprieinami internete.

2012 m. įdiegta *CrossMark* paslauga, skirta atnaujintoms mokslo publikacijų versijoms identifikuoti.

2012 m. pirmą kartą VILNIUS TECH išleistos knygos ir mokslo žurnalai buvo eksponuojami tarptautinėje Londono knygų mugėje.

2013 m. pradėtas bendradarbiavimas su pasaulyje pripažintomis leidyklomis dėl konferencijų rinkinių leidybos. Vienas iš rinkinių išleistas su leidykla *Elsevier* ir įtrauktas į universitetams ir mokslininkams aktualiausias SCOPUS ir *Clarivate Analytics Web of Science* duomenų bazes.

2014 m. universitete kartu su Lietuvos autorių teisių gynimo asociacija (LATGA) ir Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija (LMBA)

suorganizuotas seminaras autoriams ir VILNIUS TECH bendruomenei apie autorių teises ir kūrybinių bendrijų licencijas.

2014 m. išleisti pirmieji leidyklos vadovėliai su kūrybinių bendrijų licencijomis ir leidimais publikuoti iliustracinę medžiagą.

2014 m. VILNIUS TECH elektroninių knygų platformoje įdiegta dvikalbė (lietuvių ir anglų) el. knygų portalo versija.

2014 m. leidykla tapo atvirosios prieigos mokslinės informacijos leidėjų asociacijos *Open Access Scholarly Publishers Association* (*OASPA*) nare.

2016 m. partnerio teisėmis pradėtas vykdyti projektas *Periodinių mokslo leidinių leidyba ir jos koordinavimas*.

2018 m. pereita prie savarankiškos mokslo žurnalų leidybos (pasibaigus bendradarbiavimo su tarptautiniu leidėju *Taylor & Francis* sutarčiai).

2018 m. visi mokslo žurnalų straipsniai pradėti skelbti pagal atvirosios prieigos (*Open Access*) modelį su kūrybinių bendrijų licencijomis CC-BY 4.0, atitinkantį ES mokslo tyrimus finansuojančios programos *Horizon 2020* rekomendacijas mokslininkams.

2018 m. mokslo žurnalai pradėjo laikytis tęstinio publikavimo modelio (*Continuous*): straipsniai publikuojami iš karto, kai parengiami nelaukiant, kol bus sukomplektuotas visas numeris.

2018 m. pereita prie tarptautinio *American Psychological Association* (APA) citavimo standarto. Tobulėjant skaitmeninėms technologijoms, autoriams buvo palengvintas darbas su cituojamos literatūros sąrašais, o redaktoriams sumažintas krūvis tikrinant cituojamus šaltinius.

2019 m. atnaujinta leidyklos elektroninė knygų parduotuvė.

2020 m. mokslo žurnalui *Transport* suteikta *Committee on Publicationt Ethics* (*COPE*) narystė.

2021 m. leidyklos elektroninė knygų parduotuvė išplėsta į VILNIUS TECH elektroninę parduotuvę, kurioje galima įsigyti leidžiamus leidinius bei VILNIUS TECH atributiką.

HEALTH SCIENCES

Asociacija-žurnalas *Sveikatos mokslai*

Žurnalas *Sveikatos mokslai* pradėtas leisti 1990 m. Jis perėmė anksčiau leisto vienintelio Lietuvoje medicinos žurnalo *Sveikatos apsauga* (nuo 1956 m.) teises. Nuo *Sveikatos mokslų* leidybos pradžios žurnalas buvo leidžiamas kartu su visuomenei skirtu medicinos mokslo populiarinimo žurnalu *Sveikata*.

Abu žurnalai priklausė vienam juridiniam asmeniui – UAB žurnalui *Sveikata*, kurį buvo įsteigusi Sveikatos apsaugos ministerija. Ministerijai panaikinus UAB žurnalą *Sveikata*, 2011 m. redakcijos darbuotojai įkūrė asociaciją-žurnalą *Sveikatos mokslai*, kurio įkūrėjai ir organizatoriai buvo vyr. red. Z. Tartilas (1990–2020), vyr. red. pav. Z. Glaveckas (1990 –2020 m., vyr. red. nuo 2020 m.), gyd. konsultantė J. Tartilienė (2009–2020), red. B. Kabašinskienė, finans. R. Kasperavičienė.

Asociacijai-žurnalui Sveikatos mokslai tapus Lietuvos mokslo periodikos asociacijos nariu (2010 m.), suaktyvėjo leidybinės veiklos modernizavimas. Padedant ir konsultuojant tuometei LMPA prezidentei L. Dagienei, atsirado nauja Sveikatos mokslų internetinė svetainė, straipsniai žurnale pradėti indeksuoti Crossref sistemoje. Pasikeitė žurnalo dizainas. Prieš keletą metų buvo pereita į atviro kodo tinklalapį. Dėl to žymiai išaugo žurnalo žinomumas.

Nuo 2020 m., pagerinus komunikaciją su šalies gydymo įstaigomis bei autoriais, atsirado galimybė ženkliai padidinti spausdinamų straipsnių skaičių. Taip pat buvo padidintas žurnalo periodiškums iki 7 numerių per metus. 2019 m. buvo išspausdinti 127 straipsniai, 2021 m. jų skaičius išaugo iki 250. Intensyvinant bendradarbiavimą su žurnalo rėmėjais bei autoriais, buvo išlaikytas atidumas ir reiklumas straipsnių dalykinei ir mokslinei kokybei. Žurnalui talkina kvalifikuota, ilgametę darbo patirtį turinti tekstų redaktorė.

Pagrindinis asociacijos-žurnalo *Sveikatos mokslai* tikslas – suteikti galimybę gydytojams ir gretimų sričių specialistams, susijusiems su biomedicina, publikuoti mokslinius straipsnius, skirtus visuomenės sveikatai: medicinai, klinikiniams tyrimams ir konkretiems atvejams, naujoms technologijoms, teismo psichiatrijai, slaugai, sveikatos ekonomikai ir vadybai. Ateities tikslas – pasiekti žurnalui aukštesnę duomenų bazę (dabartinė – *Index Copernicus*). Siekinys – *Scopus*.

Mykolo Romerio universitetas

Mykolo Romerio universitetas

1990 buvo įkurta Lietuvos policijos akademija, kuri nuo 1997 m. gavo Lietuvos teisės akademijos vardą. 2000 m. akademija tapo Lietuvos teisės universitetu. 2004 m. universitetui suteiktas Mykolo Romerio vardas (MRU). Įkūrėjas – prof. dr. A. Pumputis. MRU yra didžiausias Lietuvoje profilinis socialinių mokslų universitetas, kurio ryškiausi komponentai yra teisė, visuomenės saugumas ir viešasis valdymas.

Pirmą kartą Lietuvos aukštojo mokslo istorijoje dalykiniame *QS World University Rankings by Subject 2020* reitinge tarp 250 geriausių pasaulio universitetų patekusi MRU teisės kryptis ir 2021 m. išlaikė bei pagerino šias aukštas pozicijas (210 vieta). 2021 m. MRU buvo vienintelis *UI GreenMetric* vertintas Lietuvos universitetas, užėmęs 197 vietą tarp tvariausių universitetų Europoje. MRU ekspertai aktyviai dalyvauja visuomeninėse diskusijose aktualiais Lietuvos ir tarptautinės politikos, teisės, ekonomikos, socialinės raidos, lygių galimybių užtikrinimo ir kitais klausimais, konsultuoja Vyriausybės, savivaldos institucijas, verslą ir NVO, kuria socialines inovacijas ir padeda jas taikyti praktiškai. Mūsų akademinė bendruomenė inicijuoja ir dalyvauja nacionalinėse ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose, publikuoja savo darbus solidžiuose moksliniuose leidiniuose. Tai pagerina MRU reputaciją ir vertinimą, žinomumą viešojoje erdvėje.

Leidyba yra sudedamoji MRU veiklos dalis, prisidedanti prie studijų, mokslinės veiklos ir mokslo tyrimų rezultatų sklaidos. Universitetas turi leidybos teises, leidžia periodinius recenzuojamus mokslinius žurnalus ir kitus mokslo darbų rinkinius, mokslo, metodinę, mokymo ir kitokią literatūrą, rengia mokslines konferencijas, seminarus ir kitus mokslinius bei metodinius renginius. MRU leidybinei veiklai vadovavo V. Sadauskas, J. Laniauskas, M. Girčys-Shetty, L. Zebleckienė.

MRU leidybinė veikla

MRU mokslininkai yra aktyvūs tarptautinėje akademinėje bendruomenėje pripažintų mokslo žurnalų redakcinių kolegijų nariai. MRU nuo 2013 m. puoselėja atvirąją prieigą prie mokslinių tyrimų rezultatų. Atviroji prieiga padeda užtikrinti mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą ir prieinamumą, skaidrumą ir akademinę etiką, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme nustatytus mokslinių tyrimų rezultatų ir studijų viešumo, orientavimosi į tarptautinius kokybės standartus, sąžiningos konkurencijos, intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo, atvirumo ir atsakomybės visuomenei, akademinės bendruomenės narių bendradarbiavimo, Europos humanistinės ir demokratinės tradicijos bei nuolatinio mokymosi siekio principus.

Visos MRU mokslo monografijos, studijos, knygos ir straipsniai leidžiami elektroniniu būdu, kaupiami institucinėje talpykloje ir atvirąja prieiga pasiekiami studentams, mokslininkams ir praktikams. MRU mokslininkų ir tyrėjų citavimo rodikliai kasmet tolygiai auga.

Bendras monografijų ir mokslo studijų skaičius išaugo 8 proc. (2019 m. – 39; 2018 m. – 36), 7 proc. padidėjo straipsnių skaičius leidiniuose, įtrauktuose į duomenų bazes. Nuosekliai augo publikacijų skaičius leidiniuose, įtrauktuose į *Clarivate Analytics Web of Science* ir *Scopus* duomenų bazes. Kokybinis indėlis į tam tikrą mokslo sritį tarptautinėje mokslo erdvėje yra vertinamas pagal leidinių, esančių *Clarivate Analytics Web of Science* ir *Scopus* duomenų bazėse, ir jų citavimų skaičių.

2021 m. atliktu vertinimu, esame vienas iš geriausių Lietuvos universitetų socialinių mokslų srityje. Auga MRU mokslo publikacijų dalis (atvirąja prieiga prieinama iki 79 proc. visų publikacijų). Lyginant su praėjusių trejų metų duomenimis, į *Web of Science* duomenų bazę įtrauktų MRU mokslo publikacijų skaičius didėjo 12,20 proc., o citavimas augo 38,03 proc., *Scopus* duomenų bazėje esančių mokslo publikacijų citavimas augo 44,85 proc., o skaičius didėjo 12,44 proc.

2021 m. MRU mokslo publikacijų dalis *Web of Science* ir (ar) *Scopus duomenų* bazėse nuo visų recenzuojamų mokslo publikacijų sudarė 49 proc. MRU mokslo publikacijų, įtrauktų i *Web of Science* ir (arba) *Scopus*

duomenų bazių Q1 ir Q2 kvartiles, dalis nuo visų straipsnių, įtrauktų į minėtas duomenų bazes, sudarė 56 proc. 2021 m. didėjo mokslinių publikacijų, paskelbtų konkrečios mokslo krypties leidinyje, įtrauktame į *Web of Science* ir (arba) *Scopus* duomenų bazes, dalis nuo visu straipsnių, paskelbtų leidiniuose, įtrauktuose į minėtas duomenų bazes ir sudarė 53,4 proc.

2021 m. 6 proc. didėjo monografijų, išleistų tarptautiniu mastu ir pripažintų mokslo leidyklų, dalis. *CA WoS* ir/arba *Scopus* duomenų bazėse esančių recenzuojamų straipsnių citavimo augimo procentas per trejus metus nuolat augo (pokytis 2020 metais buvo 17,1 proc., o 2021 metais – net 41,7 proc.).

MRU leidžiami netęstiniai ir neperiodiniai mokslo leidiniai (monografijos, mokslo studijos, kultūros ir profesiniai leidiniai, moksliniai žinynai, žodynai), studijų leidiniai (aukštųjų mokyklų vadovėliai, mokomieji (metodiniai) leidiniai), tęstinių ir periodinių mokslo leidiniai ir konferencijų medžiagos. Universiteto leidiniai elektronine forma, prireikus yra atspausdinami. Šiandien leidžiami šie periodiniai mokslo darbų žurnalai: *Intelektinė ekonomika/Intellectual Economics* (indeksuojama Scopus duomenų bazėje), *International Comparative Jurisprudence* (indeksuojama Scopus duomenų bazėje), *Jurisprudencija/Jurisprudence, Socialinės gerovės tyrimai/Social Inquiry into Well-Being, Socialinių mokslų studijos/Societal Studies, Viešoji politika ir administravimas/Public Policy and Administration* (indeksuojama Scopus duomenų bazėje), *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka/Public Security and Public Order.*

MRU taip pat veikia atvirosios prieigos institucinė talpykla kaip žinių bankas ir saugykla, užtikrinanti ilgalaikę mokslo publikacijų apsaugą, kaupimą ir sklaidą. Plačiau apie MRU išleistus ir leidžiamus leidinius: https://repository.mruni.eu/handle/007/16699. Mokslo žurnalai pasiekiami: https://ojs.mruni.eu/ojs/.

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras

1924 m. Dotnuvoje buvo įkurta Žemės ūkio akademija, kuri savo veiklą vystė iki Lietuvos Respublikos okupacijų. 1954 m. Lietuvos TSR žemės ūkio ministerija įsteigė Lietuvos TSR žemdirbystės institutą, kuris iki 1992 m. buvo pavaldus Žemės ūkio ministerijai, vėliau – Švietimo ir mokslo ministerijai. 2010 m. LR Vyriausybės nutarimu savo veiklą pradėjo Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras (LAMMC). Jo veikla jungia žemdirbystės, sodininkystės, daržininkystės ir miškų tyrimus. LAMMC tikslas – vykdyti ir plėtoti žemės ūkio mokslų srities agronomijos bei miškotyros ir su jomis susijusių sričių (ekologijos, biologijos, botanikos, zoologijos) mokslinius tyrimus ir eksperimentinę veiklą.

LAMMC vykdo leidybinę veiklą, kurios tikslas – skleisti agronomijos (dirvožemio, augalininkystės, augalų apsaugos, augalų mitybos, agrochemijos, augalų selekcijos ir genetikos, biotechnologijos, mikrobiologijos, ir kt.) ir kitų susijusių mokslo sričių žinias ir prisidėti prie tvaraus žemės, miškų bei aplinkos išteklių naudojimo.

LAMMC leidžia šiuos periodinius mokslo žurnalus: *Žemdirbystė-Agriculture, Baltic Forestry* ir (iš dalies) *Agronomy Research*.

Žurnalas *Žemdirbystė-Agriculture* nuo 2008 m. yra įrašytas į *Thompson Reuters* duomenų bazę, leidžiamas kartu su Vytauto Didžiojo universitetu ir yra indeksuojamas Scopus, DOAJ, VINITI, Ulrichs's, Index Copernicus, CNKI. Žurnalo citavimo indeksas (angl. *impact factor*) (*Web of Science*) – 1,281 (2021).

Baltic Forestry indeksuojamas *Clarivate Analytics, Elsevier, Scopus, Web of Science*. Žurnalo citavimo indeksas (*Clarivate Analytcs WoS*) – 0,772 (2021).

Žurnalas *Agronomy Research* indeksuojamas duomenų bazėse *Scopus, EBSCO, VINITI, DOAJ, CABI Full Paper ir Clarivate Analytics. Agronomy Research* citavimo indeksas (*Scopus*) – SJR (2020) 0,369 (Q2).

Gamtos tyrimų centras

Po 2020 m. įvykdytos reorganizacijos, sujungus Vilniaus universiteto Ekologijos institutą, Geologijos ir geografijos institutą bei Botanikos institutą, buvo įkurtas Gamtos tyrimų centras (GTC). GTC perėmė daugiametę ankstesnių institucijų leidybinę patirtį ir tęsė leistų mokslo žurnalų leidybinę tradiciją: čia buvo leidžiami įvairaus pobūdžio neperiodiniai bibliografinio, šviečiamojo, pažintinio ir mokslinio pobūdžio leidiniai. Šiandien GTC leidžia tris periodinius mokslo žurnalus (recenzuojamus, tarptautinius anglų kalba, nemokamus autoriams ir skaitytojams): *Baltica*, *Botanica*, *Zoology and Ecology*.

Žurnalas *Baltica*, pradėtas leisti 1963 m. Lietuvos mokslų akademijos pastangomis, buvo sumanytas kaip metraštis, skirtas Baltijos jūros regiono kvartero geologijos, paleogeografijos, krantų morfologijos ir krantinių procesų, jūros geologijos ir neotektonikos klausimams nagrinėti. Iki 1982 m. išleisti septyni metraščio tomai. 1993 m. metraščio leidyba atnaujinta, o nuo 2004 m. jis pertvarkytas į tarptautinį periodinį mokslo žurnalą. Pastaraisiais metais prasiplėtė tiek spausdinamų straipsnių geografinis arealas (imta publikuoti straipsnius ne tik iš Baltijos jūros regiono šalių), tiek ir jų tematika – stengiamasi aprėpti visą geomokslų spektrą: geologiją, paleontologiją, geofiziką, fizinę geografiją, okeanologiją ir pan. Žurnale publikuojami ne tik originalūs moksliniai tiriamieji straipsniai, bet ir trumpos apžvalgos, recenzijos, bibliografijos ir kt. *Balticos* vyr. red. buvo prof. akad. V. Gudelis (1963–1982), prof. akad. A. Grigelis (1993–2018). Nuo 2018 m. žurnalo vyr. red. pareigas eina prof. A. Bitinas.

Nuo 2002 m. žurnalas *Baltica* yra įtrauktas į Mokslinės informacijos instituto (Filadelfija, JAV) sąrašus, kurių straipsniai indeksuojami *ISI Thomson Reuters* (šiuo metu – *Clarivate Analytics*) duomenų bazėje. 2022 m. *Baltica* buvo Q4 žurnalų kategorijoje. Žurnalas *Baltica* yra

indeksuojamas šiose duomenų bazėse: *Clarivate Analytics Web of Science, Science Citation Index Expanded* (*SciSearch®*), *Journal Citation Reports/ Science Edition, Elsevier Bibliographic Databases*: *SCOPUS, GEOBASE, EBSCOhost*: *Current Abstracts, TOC Premier, GeoRef, VINITI RAN, Bibliography and Index of Geology, Current Geographical Publications, GeoArchive, GeoSearch, Petroleum Abstracts, Ulrich's, DOAJ* (*Directory of Open Access Journals*), *Excellence in Research for Australia* (*ERA*) *2012 Journal List* (*ERA ID 34580*), *CiteFactor* (*Directory Indexing of International Research Journals*) 2013, *Index Copernicus Journals* 2014. Žurnalo interneto svetainės adresas: https://baltica.gamtc.lt/en.

Žurnalas *Botanica* 1995 m. buvo pradėtas leisti *Botanica Lithuanica* pavadinimu, o 2018 m. žinomas kaip *Botanica*. Jame spausdinami biomedicinos mokslo srities, botanikos ir ekologijos krypčių originalūs ir apžvalginiai moksliniai straipsniai, pranešimai ir apžvalgos. Žurnale skelbiami darbai apima algologijos, briologijos, lichenologijos, augalų fiziologijos, fitocenologijos, augalų ir grybų sistematikos, taksonomijos, įskaitant fitovirusus ir bendrosios botanikos, ekonominės botanikos ir botaninės įvairovės išsaugojimo temas. Žurnalo vyr. red. pareigas ėjo dr. R. Pakalnis (1995–2012), dr. J. Radušienė (2012–2021). Nuo 2022 m. žurnalo *Botanica* vyr. red. yra dr. Z. Gudžinskas. Žurnalas indeksuojamas *SCOPUS* duomenų bazėje (2021 m. cituojamumo rodiklis – I,I; pagal visas tris vertinimo sritis patenka į Q3 kategoriją). Žurnalo interneto svetainės adresas: https://botanicalithuanica.gamtc.lt/en.

Žurnalas *Zoology and Ecology* pradėtas leisti 1990 m. Iki 2012 m. jis buvo žinomas pavadinimu *Acta Zoologica Lituanica*. Žurnale publikuojami originalūs moksliniai tyrimai, tyrimų apžvalgos ir trumpi pranešimai, susiję su gyvūnų ekologija ir visomis zoologijos kryptimis (elgsena, morfologija, fiziologija, sistematika, biogeografija ir kt.), kai pateikiamas ir ekologinis kontekstas. Žurnalas nėra šališkas tiriamam taksonui ar natūralių ekosistemų tipui. Gali būti publikuojami ir žmogaus sukurtose (pvz., žemės ūkio) ekosistemose atlikti tyrimai, turintys akivaizdžių sąsajų su natūralia aplinka. Geografiniu požiūriu pirmenybė teikiama Baltijos šalyse ir Rytų Europoje atliekamiems tyrimams, tačiau aktualių tyrimų

laukiama iš visų regionų. Žurnalo vyr. redaktoriaus pareigas ėjo dr. J. Virbickas (1990–2002), dr. M. Žalakevičius (2003–2009), dr. L. Balčiauskas (2010–2017), dr. H. K. Gorfine'as (2018–2020). Nuo 2021 m. žurnalo vyr. red. yra dr. D. Copilaş-Ciocianu.

Dabartinės redakcijos vizija – išgryninti geografinę žurnalo nišą, t. y. pritraukti daugiau Rytų Europoje atliekamų ar šiam regionui aktualių tyrimų ir šio regiono autorių. Taip tikimasi didinti mokslinės informacijos iš mažiau tirtų regionų matomumą, kartu suteikiant galimybę publikuotis mokslininkams, kurie dirba sudėtingesnėmis praktinėmis ir finansinėmis sąlygomis. Tuo pačiu metu žurnalui kruopščiai atrenkami tik kokybiški moksliniai tyrimai ir taip siekiama nuolat kelti publikuojamo turinio standartus. Žurnalas indeksuojamas *SCOPUS* duomenų bazėje (2021 m. duomenimis, pagal abi vertinimo sritis patenka į Q2 kategoriją), taip pat yra įtrauktas į *Web of Science Group Master Journal List* sąrašą. Nuo 2020 m. žurnalas leidžiamas tik elektronine forma. *Zoology and Ecology* interneto svetainės adresas – https://zoologyandecology.gamtc.lt/lt.

Kauno technologijos universitetas

Aukštojo mokslo ištakos lietuvių kalba yra 1920 m. sausio 27 d., kai Kaune atidaryta pirmoji Lietuvos Respublikos aukštoji mokykla – Aukštieji kursai (AK). 1922 m. vasario 16 d. Kaune įsteigtas Lietuvos universitetas (LU). Per pirmąjį dešimtmetį LU lietuvių kalba buvo parengti vadovėliai beveik visoms pagrindinėms disciplinoms, visi fakultetai, išskyrus Evangelikų teologijos fakultetą, leido savo mokslinius žurnalus. LU fakultetai iš viso leido 14 mokslinių žurnalų.

Nuo AK Kaune įsteigimo Technikos fakulteto darbuotojai daug nuveikė rengdami vadovėlius ir mokymo priemones lietuvių kalba. 1923 m. išleisti pirmieji Technikos fakulteto vadovėliai. 1940–1944 m. laikotarpis LU buvo sudėtingas, vyko daugybė valdymo ir struktūrinių, net veiklos ribojimo pokyčių, o pokariu universitetas buvo reorganizuotas, dalį fakultetų perkeliant į Vilnių. Prieš reorganizuojant universitetą buvo parengta nemažai mokslo monografijų, vadovėlių ir mokymo priemonių aukštosioms ir vidurinėms mokykloms.

Kauno politechnikos institutas

1950 m. universitetas Kaune buvo reorganizuotas į Kauno politechnikos institutą (KPI). 1960–1961 m. KPI įkurta multiplikavimo laboratorija, įsigytos tuo metu brangios ofsetinės spaudos mašinos (fotoprintai). KPI atsirado galimybės spausdinti paskaitų konspektus, laboratorinių darbų aprašymus ir kitą metodinę literatūrą vidinės leidybos tvarka. 1963 m. KPI įsteigta Leidybos grupė. Nuo tada vidinės leidybos tvarka buvo pradėta leisti studijų literatūra: laboratorinių darbų aprašymai ir nurodymai, kaip juos atlikti, paskaitų konspektai, patarimai rengiantiems mokomuosius projektus ir kiti studijų leidiniai. 1972 m. buvo įkurtas Mokslinių darbų redagavimo skyrius (vėliau – Redagavimo ir leidybos skyrius). KPI leidybinei

grupei vadovavo vyr. red. J. Dangutis (1964–1971). Vėliau šiam skyriui,o po kiek laiko Redagavimo ir leidybos skyriui, galiausiai leidyklai *Technologija* vadovavo D. Vienažindienė (1972–2003).

KPI leidykla išleido svarbių mokslo ir pedagogikos leidinių. Nuo pirmųjų KPI gyvavimo metų buvo leidžiamas mokslinių darbų rinkinys *Kauno politechnikos instituto moksliniai darbai*. Po kiek laiko pradėti leisti specializuoti mokslo darbų leidiniai: *Automatika ir skaičiavimo technika* (1969–1989), *Chemija ir cheminė technologija* (1961–1988), *Elektrotechnika ir automatika* (1966–1974), vėliau – *Elektrotechnika* (1975–2001), *Mechaninė technologija* (1968–2006), *Radioelektronika* (1966–1994), *Tekstilės ir odos technologija* (1969–1995), *Ultragarsas* (1969–2011), *Inžinerinė ekonomika* (nuo 1990), *Konstruktorinis automatizuotas projektavimas radioelektronikoje ir skaičiavimo technikoje* (1981–1992), *Fizinė elektronika* (1979–1990), *Mašinų gamyba* (1988–1994), *Vibrotechnika* (1967–1992), kiti tęstiniai ar vienkartiniai leidiniai.

Nuo 1965 m. už LTSR atliktus reikšmingus mokslo ir technikos darbus KPI dėstytojams buvo skiriamos valstybinės premijos. Šias premijas yra gavę J. Matulionis (už vadovėlį *Aukštoji matematika*, 1972), L. Kumpikas (už vadovėlius *Techniniai matavimai ir pakeičiamumo pagrindai*, *Metalų apdirbimas spaudimu* ir *Mašinų gamybos technologija*, 1973), R. Baltrušis ir J. Degutis (už vadovėlį *Organinė chemija*, 1975), V. Aleksa, S. Dailidė ir J. Staniškis (už vadovėlius *Automatikos ir gamybos procesų automatizavimo pagrindai* ir *Gamybos procesų automatizavimas,* 1979), J. Bernatonis ir J. Venskevičius (už vadovėlį *Bendroji maisto produktų technologija*, 1980), A. Stasiūnas (už vadovėlius *Metalo pjovimo staklės* ir *Metalo pjovimas, įrankiai ir staklės*, 1983), A. Jočys ir R. V. Krivickas (už vadovėlį *Grandinių teorijos pagrindai*, 1985), V. Daumantas, A. Drobavičius ir A. Novodvorskis (už vadovėlį *Cheminės technologijos procesai ir aparatai*, 1987).

Kauno technologijos universitetas

1990 m. spalio 31 d. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nutarimu KPI atgavo savo ankstesnį universitetinį statusą, įgytą 1922 m. vasario 16 d. įkūrus LU, ir buvo pervadintas Kauno technologijos universitetu (KTU).

1991 m. KTU Leidybos grupės pagrindu susikūrė leidykla, kuri buvo įregistruota Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje. 1992 m. KTU leidykla perregistruota Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje, ir jai suteiktas pavadinimas *Technologija*. 1995 m. suvienyta leidyklos *Technologija* ir spaustuvės veikla. Buvo parengti darbų atlikimo tvarkos aprašai, įkainiai, kiti normatyviniai dokumentai, apibrėžtas leidinių stilius. 1998 m. KTU leidykloje pradėtos diegti spaudos pagal poreikį technologijos. 1999 m. įsteigta Leidinių platinimo grupė. 2000 m. leidykla *Technologija* dalyvavo pirmojoje tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje ir iki šiol tebetęsia šią veiklą.

Leidykla *Technologija* intensyviai vykdo leidybinės veiklos, leidinių ir jų platinimo skaitmeninimą. 2001 m. KTU buvo sukurtas ir pradėjo veikti internetinis knygynas. Tais pačiais metais įdiegtos skaitmeninės spausdinimo sistemos, kurios periodiškai atnaujinamos į pažangesnes ir modernesnes. 2005 m. leidykla *Technologija* inicijavo Lietuvos universitetų, aukštųjų mokyklų, mokslo institutų ir kolegijų akademines leidyklas susiburti į Lietuvos akademinių leidyklų asociaciją (LALA), kurios narė yra iki šiol. 2005 m. KTU leidykloje įsteigtas Elektroninės leidybos skyrius.

2009 m. KTU leidykla pradėjo vykdyti bandomąjį projektą – mokomosios literatūros skaitmeninimą. 2010 m. pradėtos rengti knygos el. formatu, o 2011 m. pradėjo veikti pirmoji KTU el. knygų skaitykla ebooks.ktu.lt. 2017 m. įdiegta modernizuota knygų el. parduotuvė e-parduotuve.ktu.edu, tais pačiais metais uždarytas paskutinis fizinis KTU knygynas. 2019 m. pradėjo veikti nauja funkcionali el. knygų skaitymo platforma ebooks.ktu.edu, prieinama tik KTU bendruomenės nariams (studentams, darbuotojams, alumnams), tačiau nuo 2023 m., užbaigus platformos tobulinimo darbus, sudarytos galimybės el. knygas skaitykloje skaityti ir kitiems skaitytojams.

2019 m. vykdant KTU struktūrinius pokyčius, pasikeitė leidyklos *Technologija* pavaldumas ir organizacinė struktūra. Leidykla priskirta mokslo ir inovacijų prorektoriaus pavaldumui ir įtraukta į Mokslo departamento sudėtį. Leidykloje *Technologija* šiuo metu veikia Leidybos ir Komercijos skyriai (į Leidybos skyriaus sudėtį įeina Leidybos dizaino grupė).

Per leidyklos *Technologija* gyvavimo laiką pasikeitė keletas leidyklos vadovų. 1972–2003 m. Mokslinių darbų redagavimo skyriaus, vėliau Redagavimo ir leidybos skyriaus, galiausiai leidyklos *Technologija* vedėjos pareigas ėjo D. Vienažindienė. 2003–2014 m. leidyklos vadovas buvo V. Labašauskas. 2014–2018 m. leidyklai vadovavo I. Garbačiauskienė. Dabartiniai leidyklos vadovai yra J. Barcevičienė (leidyklos *Technologija* vadovė), J. Ivanauskaitė (Leidybos skyriaus vadovė), M. Genys (Komercijos skyriaus vadovas), E. Garliauskienė (Leidyklos dizaino grupės vadovė).

Leidyklos *Technologija* leidybinė veikla

Leidykloje rengiami ir leidžiami studijų, mokslo ir kiti leidiniai: vadovėliai, mokomosios knygos, atvejai ir jų aprašymai, metodinės priemonės, mokslo monografijos, mokslo studijos, moksliniai žodynai, moksliniai žinynai, enciklopedijos, (bio)bibliografijos, mokslo žurnalai, daktaro disertacijos, konferencijų darbų ir informaciniai leidiniai, demonstracinė, iliustracinė medžiaga, kiti studijų, mokslo bei švietėjiški ar reklaminiai leidiniai.

Šiuo metu leidžiama 10 periodinių mokslo žurnalų, referuojamų tarptautinėse duomenų bazėse: *Elektronika ir elektrotechnika*; *Inžinerinė ekonomika / Engineering Economics*; *Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba / Environmental Research, Engineering and Management*; *Informacinės technologijos ir valdymas / Information Technology and Control*; *Kalbų studijos / Studies about Languages*; *Medžiagotyra / Material Science*; *Mechanika*; *Viešoji politika ir administravimas / Public Policy and Administration* (kartu su Mykolo Romerio universitetu); *European Integration Studies*; *Journal of Sustainable Architecture and Civil Engineering*.

KTU mokslo žurnalai publikuojami pagal atvirosios prieigos modelį *Open Journals System (OJS)*, taikant Kūrybinių bendrijų Priskyrimo 4.0 tarptautinę licenciją (angl. *Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) licence*). 2019 m. buvo įdiegti naujiniai ir pereita į atnaujintą OJS versiją.

Leidykla *Technologija* siekia plėtoti KTU akademinę leidybą, teikti ir efektyviai koordinuoti su leidyba susijusias paslaugas vadovaujantis aukščiausiais kokybės standartais, organizuoti ir užtikrinti leidinių apskaitą, platinimą, sklaidą bei prieinamumą elektroninėse platformose,

garantuojant leidinių autorių teisių apsaugą. Ateityje keliamas tikslas – teikti aukšto lygio akademinės leidybos ir spaudos paslaugas, diegti naujoves, kurti šiuolaikišką ir patrauklią el. prekybos ir knygų sklaidos infrastruktūrą, skatinančią mokslinės veiklos ir studijų tarptautiškumą, mokslinių ir praktinių tyrimų rezultatų matomumą tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje.

1994 m. leidykla *Technologija* laimėjo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos vadovėlių komisijos skelbtą konkursą.

2001 m. surengtas pirmasis renginys „Autorius ir knyga“, kurio metu apdovanoti geriausi ir aktyviausi autoriai bei jų kolektyvai.

2002–2004 m. leidykla *Technologija* dalyvavo parengiant Lietuvos mokslo ir studijų institucijų el. leidybos, visateksčių dokumentų duomenų bazių ir virtualios bibliotekos poreikių ir galimybių studiją. Ja remiantis, buvo inicijuoti ir įgyvendinti nacionalinės svarbos projektai.

2005 m. Lietuvos mokslų akademijos Kazimiero Simonavičiaus (mechanika) premija skirta prof. M. Dauniui už keturių monografijų ciklą „Mažaciklio suirimo mechanika ir ciklinis konstrukcijų stiprumas ir ilgaamžiškumas“ (Kaunas: Technologija).

2006 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija premijomis už aukštojo mokslo vadovėlius apdovanojo net devynis 2001–2004 m. KTU leidyklos *Technologija* išleistus vadovėlius.

2008 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija premijomis už aukštojo mokslo vadovėlius apdovanojo keturis 2006–2007 m. KTU leidyklos *Technologija* išleistus vadovėlius.

2011 m. KTU leidykla tapo organizacijos *CrossRef* nare.

2015 m. Valstybinė lietuvių kalbos komisija įvertino leidyklos *Technologija* redaktorių darbą ir apdovanojo juos už puoselėjamą lietuvių kalbą bei indėlį kuriant mokslo terminus.

2019 m. Valstybinė lietuvių kalbos komisija skyrė apdovanojimą daugiakalbio „Mechanikos terminų žodyno“ (2019) autoriams už reikšmingus lietuviškosios terminijos kūrimo darbus, mokslo kalbos puoselėjimą (Kaunas: Technologija).

2018–2021 m. leidykla *Technologija* Lietuvos Respublikos terminų bankui perdavė 3 žodynus, 11 vadovėlių ir 1 mokslo monografiją, kurių sukurti

terminai autorių ir leidyklos redaktorių bendromis pastangomis prisidėjo prie mokslinės kalbos ir terminijos puoselėjimo, taip pat kuo platesnės jos sklaidos ne tik akademinėje bendruomenėje, bet ir visuomenėje.

2021 m. VU mokslininkų atlikto tyrimo duomenimis, KTU leidykla *Technologija* užėmė I vietą tarp Lietuvos akademinių leidyklų ir II vietą tarp visų Lietuvos leidyklų pagal išleistų elektroninių knygų skaičių.

Kita informacija

KTU leidykla *Technologija* turi Lietuvoje vienintelę išlikusią spaustuvę prie akademinės leidyklos, kuri šiuolaikinėmis skaitmeninėmis spausdinimo mašinomis gali pasiūlyti mažų ir vidutinių tiražų spaudą. Čia pagaminamos knygos kietais viršeliais, klijuotos brošiūros, taip pat brošiūros, segtos kabėmis ar įrištos spirale. Pagal užsakymo poreikį atliekami ir kiti po spausdinimo einantys procesai, tokie kaip lankstymas, siuvimas, popieriaus gręžimas ir kt.

Mokslinis metodinis centras *Scientia Educologica*

2001 m. buvo įsteigtas mokslinis metodinis centras *Scientia Educologica*. 2004 m. pradėta vykdyti centro leidybinė veikla. Centrui ir leidybinei veiklai vadovauja V. Lamanauskas. Centras leidžia mokslinius ir metodinius leidinius, skirtus švietimui. Tarp leidžiamų periodinių mokslinių metodinių žurnalų išskirtini šie: *Gamtamokslinis ugdymas/Natural Science Education* (2004) ir *Švietimas: politika, vadyba, kokybė/Education Policy, Management and Quality* (2009). Plačiau apie centro leidinius: http://gu.puslapiai.lt/journals_lt.

Centras savo leidybinėje veikloje siekia: burti jaunuosius edukologijos mokslininkus ir aktyvius pedagogus bendrai mokslinei metodinei veiklai; skatinti akademinės bendruomenės iniciatyvas tobulinant Lietuvos aukštojo mokslo bei pedagogų rengimo sistemas; rūpintis Lietuvos jaunųjų edukologų kvalifikacijos kėlimu ir tobulinimu, jų mokslinių darbų populiarinimu; supažindinti visuomenę su šiuolaikinės edukologijos problemomis, kelti visuomenės bendrąją kultūrą, skatinti edukologinę savišvietą.

Klaipėdos universitetas

Klaipėdos universitetas

Klaipėdos universiteto (KU) Leidykla buvo įkurta 1992 m. vasario 13 d. KU Senato nutarimu. Leidyklai vadovauja L. Zemlienė. KU leidykloje leidžiamos monografijos, moksliniai žurnalai, mokslinių konferencijų pranešimų rinkiniai, vadovėliai, mokomosios knygos studentams, natų rinkiniai, informaciniai, proginiai Klaipėdos universiteto ir jo padalinių leidiniai. Šiandien KU leidykla leidžia 12 periodinių mokslo žurnalų: *Acta Historica Universitatis Klaipedensis*, *Andragogika*, *Archaeologia Baltica*, *Computational Science and Techniques*, *Regionų formavimosi ir plėtros tyrimai*, *Spring University. Changing Education in Changing Society*, *Tiltai*, *Tradicija ir dabartis*, *Res Humanitariae*, *Archivum Lituanicum* (kartu su Vilniaus, Vytauto Didžiojo ir Čikagos Ilinojaus universitetais, Lietuvių kalbos institutu), *Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba* (kartu su Vilniaus, Kauno technologijos ir Vytauto Didžiojo universitetais), *Sociologija. Mintis ir veiksmas* (kartu su Vilniaus universitetu).

Reikšmingos KU leidyklos datos ir pasiekimai:

KU leidykla dalyvavo 2002 m. Frankfurto ir 2005 m. Geteborgo knygų mugėse.

Kiekvienais metais dalyvaujama Vilniaus ir Klaipėdos knygų mugėse.

2007 m. gražiausios ir populiariausios klaipėdietiškos knygos konkurse gražiausia Klaipėdos miesto knyga tapo mokslinis žurnalas *Archaeologia Baltica*.

2010 m. respublikiniame knygos meno konkurse KU leidykla gavo diplomą už K. Jokubavičienės knygos *Tarp atėjimo ir išėjimo. Algis Kliševičius* dizainą.

2013 m. tame pačiame konkurse gražiausia knyga pripažinta A. Viminos *Lenkijos pilietinių karų istorija*, populiariausia knyga – *Kareivinės, tapusios Klaipėdos universitetu*, (sud. V. Safronovas).

Konkurse *Klaipėdos knyga 2014* populiariausia knyga pripažinta V. Jokubausko *„Mažųjų kariuomenių“ galia ir paramilitarizmas: tarpukario Lietuvos atvejis*.

2014 m.

Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija

Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija (VTDK) – didžiausia technologinės ir meninės pakraipos kolegija Lietuvoje – siekdama užtikrinti studijų kokybę ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme numatytus prioritetus, nuo 2010 metų leidžia periodinį mokslinį žurnalą *„Technologijos ir menas. Tyrimai ir aktualijos“*. Šiuo metu leidybinei veiklai vadovauja dr. V. Surblys.

2020 m. VTDK leidžiamas mokslinis žurnalas *„Technologijos ir menas. Tyrimai ir aktualijos“* pateko į *Index Copernicus* duomenų bazę. Leidinys padeda įgyvendinti Mokslo ir studijų įstatyme akcentuojamą nuostatą, kad „kolegijose mokslo (meno) ir studijų vienovė užtikrinama per glaudų ryšį su praktika – dėstytojų ir studentų dalyvavimą taikomuosiuose tyrimuose ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbuose pagal verslo, pramonės ir kitų organizacijų užsakymus, regionų plėtros projektuose, konsultacinėje veikloje“. Leidybinės veiklos ateities tikslas – patekti į aukštesnio lygio duomenų bazes, užtikrinant žurnalo leidybą atviroje prieigoje.

Higienos institutas

Higienos instituto (HI) veiklos tikslai – šalies sveikatos įstaigų veiklos stebėsena, visuomenės sveikatos padėties vertinimas ir darbo aplinkos poveikio sveikatai analizė. Šių sričių veiklai įtvirtinti ir rezultatų sklaidai užtikrinti organizuojama HI leidyba. Šalia proginių ir kitų leidinių HI leidžia du periodinius mokslo žurnalus: *Slauga. Mokslas ir praktika* ir *Visuomenės sveikata*.

1997 m. pradėtas leisti žurnalo *Slauga. Mokslas ir praktika* pirmtakas – *Šalpusnis*. 2001 m. jis gavo dabartinį savo pavadinimą – *Slauga. Mokslas ir praktika*. Vienas svarbiausių žurnalo bendradarbių ir redkolegijos pasiekimų – 2015 m. žurnalui suteiktas recenzuojamo mokslo žurnalo statusas ir narystė Lietuvos mokslo periodinių leidinių asociacijoje. Periodinis recenzuojamas mokslo žurnalas *Slauga. Mokslas ir praktika* yra pripažintas Lietuvos mokslo žurnalas, skirtas slaugos, akušerinės priežiūros, burnos priežiūros, reabilitacijos ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams. Žurnale publikuojami recenzuoti moksliniai straipsniai, kuriuos recenzuoja sveikatos priežiūros specialistus rengiančių aukštųjų mokyklų (kolegijų ir universitetų) specialistai, turintys mokslo laipsnius. Moksliniams recenzuotiems straipsniams priskiriamas *DOI* (*Digital Object Identifier*) – skaitmeninis objekto identifikatorius, kuris suteikiamas intelektinės nuosavybės objektui ir naudojamas jam identifikuoti skaitmeninėje erdvėje (*Key Facts on Digital Object Identifier System*, 2021). Tai vienas iš būdų užtikrinti tinkamą informacijos apie mokslo publikacijų sklaidą ir paiešką internete. Žurnalas yra registruotas duomenų bazėse *Base, CORE, Dimensions, Google Scholar*, yra Atvirųjų santraukų iniciatyvos (I4OA) (angl. *The Initiative for Open Abstracts)* narys. Žurnalas yra atvirai prieinamas internete: https://www.zurnalai.vu.lt/slauga/issue/archive.

Žurnalas *Visuomenės sveikata* buvo pradėtas leisti 1996 m. tuometinio Higienos instituto vadovo V. Jurkuvėno iniciatyva. Nuo 2014 m. leidybai vadovauja prof. R. Gurevičius. Žurnale yra dvi mokslinės rubrikos: literatūros apžvalgos ir originalūs straipsniai. Jame publikuojami straipsniai lietuvių ir anglų kalbomis. Žurnalas turi nuolatinius įvairių sričių specialistus recenzentus, kurie reikšmingai prisideda tobulinant straipsnių kokybę. Leidžiami specialūs numeriai – priedai, skirti konkrečiai tematikai (pvz., radiacinei saugai) arba konferencijų medžiagai pristatyti (pvz., tarptautinės konferencijos *Visuomenės sveikatos aktualijos*). Nuo 2005 m. žurnalas indeksuojamas *Index Copernicus* duomenų bazėje http://www.indexcopernicus.com/.

Vilniaus universitetas

Dabartinė Vilniaus universiteto (VU) leidykla savo veiklos pradžia laiko 1575 m., kai veiklą praėjo Vilniaus akademijos spaustuvė. Ją įkūrė didikas Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis, o spaustuvės valdymą pavedė jėzuitams. Radvilos XVI a. turėjo dvi spaustuves: Nesvyžiuje ir Brastoje. Pastaroji kaip tik ir buvo perkelta į Vilnių. Tiksli spaustuvės vieta nežinoma (greičiausiai Lukiškėse, kur stovėję Radvilų rūmai). Vėliau ji galėjo būti perkelta į Šv. Jonų gatvę. Šiuolaikinės leidybos pradžia laikytini 1997 metai, kai vietoje buvusio VU leidybinio skyriaus įsteigta Leidykla.

Pirmuoju Vilniaus universiteto leistu mokslo žurnalu laikytinas *Prospectus Lectionum in Alma Universitate et Academia Vilnensi nomine Scholae Principis M. D. L. Ab Amplisimo Collegio Praefectorum Educationi Publicae insignita*, kuris buvo leistas 1781–1798 m. Žymesni mokslo periodikos leidybos mastai fiksuoti 1919–1939 m. Vilniaus Stepono Batoro universiteto laikotarpiu, 1955–1989 m. Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto laikotarpiu ir nuo 1989 m. iki dabar.

Per kelis šimtmečius VU ir jo vykdytoje leidybinėje veikloje įvyko esminių pokyčių. Panaikinus Jėzuitų ordiną, nuo 1773 m. spaustuvė priklausė valstybės iždui, nuo 1785 – vietoj Akademijos įkurtai Lietuvos vyriausiajai mokyklai, nuo 1803 m. pervadintai į Vilniaus universitetą. 1805 m. spaustuvė buvo parduota Juozapui Zavadskiui. Jis tapo „Jo Imperatoriškojo universiteto tipografu“.

Su pertrūkiais ji veikė iki pat 1940 m. nacionalizacijos, kai Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą ir Vilnių, kaip ir visos kitos leidybinės įstaigos, spaustuvės ir knygynai, ji buvo nacionalizuota ir perduota *Tiesos* redakcijai. *Tiesos* redakciją sujungus su *Sovetskaja Litva* spaustuve, naujoji įmonė buvo pavadinta LKP CK laikraščių ir žurnalų leidyklos spaustuve, kuri spausdino ir knygas. Nuo 1960 m. VU leidykla turėjo Sovietų Lietuvos

vyriausybės suteiktas leidybos teises ir leido mokomąją literatūrą, mokslinių konferencijų medžiagą. Iki 1990 m. dabartinė VU leidykla veikė kaip Vilniaus universiteto redakcinis-leidybinis skyrius. To laikmečio leidybinei veiklai vadovavo A. Šakalienė (1982–1985) ir Regina [pavardė nežinoma] (1985–1990).

Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę, leidybinei VU veiklai vadovavo Z. Pocius (1990–1991), A. Bagvilas (1991–1995), R. Broniukaitis (1995–1996). 1997 m. gegužės 19 d. VU leidykla buvo transformuota į UAB *Vilniaus universiteto leidyklą*. Tuo metu VU leidyklos vizija buvo tapti geriausia mokslo ir švietimo literatūros srityje, modernizuoti darbus, leisti elektronines knygas ir interaktyvius leidinius. 2003 m. jos juridinis statusas buvo pakeistas į viešąją įstaigą. Šiuo metu leidybinei veiklai ir reformoms vadovavo R. Strumskis (1997–2000) ir L.Zabulionis (2000–2011). Pradėjus vadovauti J. Vėgėlei, 2011 m. buvo įvykdyta reforma, po kurios atsirado dvi leidyklos: VšĮ *Akademinė leidyba* ir VU padalinys *Leidybos direkcija*. Nuo 2017 m., vadovo pareigas pradėjus eiti A. Gudinavičiui, šis VU padalinys vėl veikia kaip VU Leidykla.

Vilniaus universiteto Leidyklos leidybinė veikla

VU Leidykla yra didžiausia mokslo periodikos leidėja Baltijos šalyse ir viena iš didžiausių vidurio Europoje (plg., Tartu universiteto leidykla publikuoja 14, Latvijos universitetas – 19, Masaryko universiteto leidykla – 57, Karolinum Press (Charles University) – 20, Varšuvos universiteto leidykla – 22 mokslo žurnalus).

2011–2013 m. *Open Journals Systems* pagrindu buvo pradėta diegti šiuolaikiška mokslo periodikos platforma žurnalų publikavimui, paraiškų priėmimui, recenzavimui ir gamybos valdymui. Ši atvirojo kodo programinė įranga minėtiems procesams naudojama ir šiuo metu. Iki 2007 m. leidykla pati spausdindavo mokslo periodikos leidinius (turėjo savo spaustuvės įrengimus). Nuo 2008 m. spausdinimo paslaugas pradėjo pirkti iš išorės tiekėjų. Nuo 2020 m. VU leidžiami straipsniai pradėti publikuoti dviem formatais – internetui skirtu PDF ir HTML. Nuo 2022 m. dauguma Vilniaus universiteto leidyklos leidžiamų žurnalų yra įvertinti kaip

atitinkantys aukščiausius atvirosios prieigos žurnalas keliamus reikalavimus žyma DOAJ Seal.

Šiuo metu VU Leidykla leidžia 50 tęstinių ir periodinių mokslo leidinių: *Acta Medica Lituana, Acta Museologica Lithuanica, Acta Orientalia Vilnensia, Acta Paedagogica Vilnensia, Archaeologia Lituana, Baltic Journal of Political Science, Baltistica, Bibliotheca Lituana, Buhalterinės teorijos apskaita ir praktika, Ekonomika, Information & Media, Informatica, Informatics in Education, Jaunųjų mokslininkų darbai, Kalbotyra, Knygotyra, Kriminologijos studijos, Lietuvių kalba, Lietuvos chirurgija, Lietuvos istorijos studijos, Lietuvos matematikos rinkinys, Literatūra, Lithuanian Journal of Statistics, Lithuanian Mathematical Journal, Neurologijos seminarai, Nonliner Analysis: Modelling and controll, Olympiads in Informatics, Organizations and Markets in emerging economies, Politologija, Problemos, Psichologija, Religija ir kultūra, Respectus Philologicus, Scandinavistica Vilnensis, Seksualinė medicina, Semiotika, Slavistica Vilnensis, Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika. (STEPP), Social Welfare Interdisciplinary Appreach, Socialiniai tyrimai, Sociologija. Mintis ir veiksmas, Specialusis ugdymas, Taikomoji kalbotyra, Teisė, Transformations in Business and Economics, Verbum, Vertimo studijos, Vilnius University Open Series, Vilnius University Proceedings, Žurnalistikos tyrimai.*

Savo vykdoma įvairiapuse leidybine veikla leidykla siekia didinti VU žinomumą ir skleisti mokslo naujoves publikuodama (naujausiomis technologijomis) viso pasaulio mokslo pasiekimus. VU Leidykla seka tarptautines mokslo komunikacijos tendencijas mokslo periodikos leidyboje, diegia naujausias publikavimo technologijas. Viena iš jų yra ir straipsnių publikavimas bei ilgalaikis išsaugojimas JATS DTD XML formatu. Taip pat vienas iš prioritetinių tikslų yra sukelti į dabartinę publikavimo platformą visų publikuotų mokslo žurnalų archyvus. Kai kurie žurnalai buvo pradėti leisti dar praeito amžiaus šeštame dešimtmetyje ir turi gana ilgą istoriją, tad yra daug tokių, kurie šiuo metu prieinami tik spausdinta forma.

LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETAS

Lietuvos sporto universitetas

1980 m. Lietuvos TSR Valstybiniame kūno kultūros institute buvo įsteigta redakcinė leidybinė grupė, kuri rūpinosi mokslo darbų ir mokomųjų leidinių studentams rengimu. Į Mokslinių tyrimų sektorių priimta pirmoji redaktorė G. Irtmonienė. 1982 m. pradėjo dirbti A. Pribušauskaitė. Redakcinei leidybinei grupei vadovavo I. Kaganovičius (1980–1989). Buvo pradėti rengti leidybos planai, ataskaitos, mezgami ryšiai su spaustuvėmis. Buvo parengiama ir leidžiama mokymo medžiaga bei metodinės priemonės studentams, paskaitų konspektai. Kasmet išeidavo vienas arba du teminiai *Lietuvos aukštųjų mokyklų mokslo darbų* sąsiuviniai *Kūno kultūra*, įvairių mokslinių konferencijų pranešimų medžiaga.

1990 m. su nauju institucijos vardu Lietuvos kūno kultūros institute (Lietuvos sporto universitetas) prasidėjo ir leidybinės veiklos pokyčiai. 1993 m. buvo įsteigtas Leidybos skyrius, kurio pirmąja vadove buvo G. Irtmonienė (1993–2007). Vėliau Leidybos skyrius buvo ne kartą restruktūrizuotas. 2006 m. buvo įkurtas Leidybos centras. 2010 m., sujungus Mokslo skyrių ir Leidybos centrą, buvo įsteigtas Mokslo ir leidybos skyrius. 2013 m. įkurtas Rinkodaros ir leidybos centras. Po metų leidybinę veiklą pradėjo organizuoti ir vykdyti biblioteka. Per šį laikotarpį LSU leidybinei veiklai vadovavo A. Turčinskaitė-Andujar (2008–2011), K. Visagurskienė (2011–2014), A. Charževskienė (2014–2015). Nuo 2015 m. LSU bibliotekai vadovauja A. Zarauskienė. Lietuvos sporto universitetas yra Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos (LALA) ir Lietuvos mokslo periodikos asociacijos (LMPA) narys.

LSU biblioteka siekia toliau plėtoti elektroninę leidybą, diegti naujas technologijas, įsisavinti šiuolaikines elektroninės leidybos sistemas bei leisti paklausius leidinius popierinėje laikmenoje. Lietuvos sporto universitetas leidžia mokslines, reprezentacines knygas, monografijas, studijų

literatūrą, mokslo populiarinimo leidinius, daktaro disertacijas. Leidžiami šie LSU tęstiniai mokslo straipsnių rinkiniai: *Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos* ir *Sportinį darbingumą lemiantys veiksniai* bei periodiniai mokslo žurnalai: *Baltic Journal of Sport & Health Sciences, Laisvalaikio tyrimai, Reabilitacijos mokslai: slauga, kineziterapija, ergoterapija.*

Išskirtinos šios svarbiausios LSU vykdytos leidybinės veiklos datos:

1994 m. pradėtas leisti laikraštis *Studijų pasaulis.*

1996 m. išleistas *Sporto terminų žodynas.*

2007 m. LR Švietimo ir mokslo ministerijos Aukštųjų mokyklų bendrųjų vadovėlių komisija įtraukė LSU išleistus vadovėlius *Biomechanikos pagrindai* (red. I. Bubnytė) ir *Futbolas. Istorija. Teorija. Didaktika* (red. G. Irtmonienė) į 10 geriausiai įvertintų 2005–2006 m. aukštųjų mokyklų vadovėlių sąrašą.

2013 m. pradėtas leisti pirmasis elektroninis mokslo žurnalas *Laisvalaikio tyrimai.*

2018 m. LSU elektroninės knygos pradėtos publikuoti LSU e. talpykloje http://dspace.lsu.lt/.

2019 m. LSU mokslo žurnalai pradėti publikuoti atvirojo kodo platformoje *Open Journal Systems* https://journals.lsu.lt, suteikiant straipsniams nuolatinį skaitmeninio objekto numerį DOI.

2019–2020 m. į *Open Journal Systems* perkelti visų LSU mokslo žurnalų archyvai. Nuo 2020 m. popierinės žurnalų versijos nebeleidžiamos.

2021 m. mokslo žurnalų leidyboje pradėta taikyti atvirojo turinio ženklinimo tarptautinė licencija *Creative Commons* (CC BY 4.0).

2021 m. mokslo žurnalai *Baltic Journal of Sport and Health Sciences* ir *Reabilitacijos mokslai: slauga, kineziterapija, ergoterapija* buvo įtraukti į atvirosios prieigos mokslo žurnalų duomenų bazę *Directory of Open Access Journals* (DOAJ).

2022 m. žurnalas *Reabilitacijos mokslai: slauga, kineziterapija, ergoterapija* įtrauktas į *Scopus* duomenų bazę.

LOGOS

Filosofijos žurnalas *LOGOS* tęsia šimtmetinę leidimo tradiciją. *Logos* žurnalą 1921 m. įsteigė Lietuvos Nepriklausomybės Akto (1918 m. vasario 16 d.) signataras, Lietuvos Tarybos (1917 m. rugsėjo 21 d.) narys, Trečiojo ministrų kabineto (1919 m.) ministras pirmininkas profesoriaus P. Dovydaitis, kurį popiežius Jonas Paulius II 2000 m. gegužės 7 d. paskelbė kankiniu. 1940 m., sovietams okupavus Lietuvą, *Logos* buvo uždarytas. 1942 m. lapkričio 4 d. pagal sovietų saugumo priimtą nuosprendį P. Dovydaitis buvo sušaudytas Sverdlovske (Rusija).

1990 m., filosofės profesorės habil. dr. D. M. Stančienės iniciatyva, buvo atgaivintas religijos, filosofijos, komparatyvistinių kultūros studijų ir meno žurnalo *LOGOS* leidimas. Žurnalą leidžia Visuomeninė organizacija *Logos*. Atkurtojo žurnalo kolegija, pagerbdama pirmąjį leidėją ir redaktorių P. Dovydaitį, įsteigė jo vardo premiją, kurią kiekvienais metais teikia geriausiam autoriui už kūrybinę ir mokslinę mintį.

2019 lapkričio 27 d. Seime buvo iškilmingai paminėtas *LOGOS* šimtojo numerio išleidimas. Jubiliejinio numerio išleidimą sveikino Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda, pabrėždamas, kad žurnalas užpildė Lietuvos šviesuomenei skirtą nišą didžiulės gelmės straipsniais filosofijos, religijos, kultūros temomis ir palinkėjo, kad žurnalas ilgai gyvuotų.

Žurnalas išleidžiamas keturis kartus per metus, yra registruotas ir referuojamas tarptautinėse mokslo informacijos duomenų bazėse *Clarivate Analytics, Web of Science*: *Arts and Humanities Citation Index*, *Scopus*, *The Philosopher's Index*, *CEEOL*, *EBSCO Publishing*.

Puslapis internete: http://www.litlogos.eu.

2018 m.

Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos institutas

Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos institutas (LSMC SI) yra mokslo įstaiga, vykdanti valstybei, visuomenei, tarptautiniam bendradarbiavimui ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) veiklą. Siekiant ieškoti naujomis mokslo žiniomis pagrįstų sprendimų, LSMC SI analizuoja socialinius, ekonominius, politinius ir demografinius Lietuvos ir pasaulio procesus.

LSMC SI leidybinė veikla pradėta vysti nuo 1966 m., kai Lietuvos mokslų akademijos Ekonomikos institute buvo įsteigtas Teisės ir sociologijos sektorius. 1969 m. jis buvo reorganizuotas į Filosofijos, teisės ir sociologijos skyrių prie LMA Istorijos instituto, o 1977 m. tapo savarankišku LMA Filosofijos, sociologijos ir teisės institutu. Iki 1990 m. leidybinė veikla buvo organizuojama tokia tvarka, kai už publikuojamą leidinį buvo atsakingas konkretaus leidinio sudarytojas ir / ar mokslinis redaktorius. Institucijos vadovas leidinio leidybos klausimus derino su *Glavlitu* ar Spaudos komitetu. Atkūrus Nepriklausomybę, leidybinę veiklą sudaro keletas etapų, kuriuose dalyvauja konkretaus leidinio sudarytojas ir / ar mokslinis redaktorius, paskirti recenzentai, Lietuvos socialinių tyrimų centro (LSTC) Mokslo taryba (disertacijoms – Doktorantūros komitetas). 2021 m. LSTC reorganizavus į LSMC SI, buvo įsteigta LSMC SI Leidybos komisija, kurioje dabar tvirtinami mokslo leidiniai.

LSMC SI leidybinės veiklos tikslas – palaikyti mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos platformą, kuri būtų naudinga akademinei bendruomenei, politikams, praktikams ir visuomenei bei taip skatinti mokslo žiniomis grįstų sprendimų priėmimą. Gretutiniai leidybinės veiklos tikslai: tyrimo rezultatų kokybės (recenzavimo procedūros, akademinės etikos principų laikymasis), tęstinumo (saugojimas ir archyvavimas) ir mokslo žinių prieinamumo užtikrinimas. Leidybinės veiklos vizija – laikytis atviros prieigos

publikavimo principų, plėtoti nacionalinę mokslo terminiją ir didinti LSMC SI atliekamų tyrimų rezultatų matomumą tarptautinėje erdvėje, pagal galimybes diegti technologines leidybos inovacijas.

Leidybinė veikla

LSMC SI rengia ir leidžia periodinius ir tęstinius mokslo leidinius, monografijas, disertacijas, konferencijų medžiagą, mokslo populiarinimo leidinius ir kt. Leidiniuose skelbiami originalūs sociologijos mokslo krypties tyrimų rezultatai, kurie apima socialinės kaitos, regionų ir miestų, demografijos ir šeimos, darbo rinkos, etninių tyrimų, socialinės politikos problemas. Leidiniai recenzuojami, publikuojami spausdintine ir elektronine forma, vadovaujantis LSMC SI 2022 m. priimtu Akademinės etikos kodeksu, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu ir kitais LR teisės aktais. Pagrindiniai LSMC SI leidžiami periodiniai ir tęstiniai mokslo leidiniai yra šie:

Lietuvos socialinė raida (2004–) yra tęstinis recenzuojamas mokslo leidinys, skirtas aktualių socialinių problemų Lietuvoje vertinimui ir jų sprendimų paieškai, publikuojamas kartą per metus lietuvių ir anglų kalbomis. Leidinys tęsia 2004 m. pradėtą leidinių, kuriuose analizuojama Lietuvos socialinė raida įstojus į ES, ciklą. Publikuojami originaliais mokslinių tyrimų rezultatais pagrįsti empiriniai ir teoriniai moksliniai straipsniai, nagrinėjantys įvairių reiškinių įtaką šalies socialinei ir ekonominei raidai.

*Etniškumo studijos (*2003–2015) yra tęstinis recenzuojamas mokslo žurnalas, skirtas etniškumo problemų tyrimams ir etniškumo tyrimų metodologijos analizei. Šiame žurnale skelbiami socialinių mokslų srities (sociologijos, antropologijos, politikos mokslų, ekonomikos, istorijos ir kultūros studijų) straipsniai, nagrinėjantys etninius pokyčius ir procesus šiuolaikinėse visuomenėse. Straipsniai recenzuojami, spausdinami lietuvių ir anglų kalbomis. Žurnalas buvo leidžiamas du kartus per metus.

Socialiniai tyrimai trumpai (2013–) yra mokslo populiarinimo leidinys, kurio tikslas – skleisti LSMC SI naujausių mokslinių tyrimų rezultatus, siekiant plėsti tyrėjų, politikų, viešojo administravimo bei kitų sričių

praktikų bendradarbiavimą bei suteikti vykdomai socialinei ir ekonominei politikai moksliniais tyrimais pagrįstas žinias.

Kartu kaip ne pagrindinis leidėjas LSMC SI dalyvauja šių periodinių mokslo žurnalų leidyboje:

Filosofija. Sociologija. yra leidžiamas bendradarbiaujant su LMA ir VGTU. Šis žurnalas leidžiamas keturis kartus per metus. Jame publikuojami originalūs moksliniai straipsniai filosofijos ir sociologijos klausimais. Sociologijos mokslo krypties numeriuose skelbiami mokslo straipsniai, kuriuose nagrinėjamos įvairios sociologijos ir demografijos temos, dažniausiai remiamasi lyginamaisiais empiriniais duomenimis. Itin skatinami tarpdisciplininiai ir daugiadalykiniai tyrimai. Rankraščiai priimami anglų ir lietuvių kalbomis. 2008 m. žurnalas *Filosofija. Sociologija.* buvo įtrauktas į *Clarivate Web of Science* duomenų bazę, 2021 m. indeksuojamas ir referuojamas *Clarivate Web of Science, PubMed, SCOPUS* duomenų bazėse.

Geografijos metraštis (*Annales Geographicae, The Geographical Yearbook*) yra leidžiamas bendradarbiaujant su Lietuvos geogafų draugija ir Gamtos tyrimų centru. LSMC SI šio žurnalo leidyboje dalyvauja nuo 2017 m. *Geografijos metraštis* yra periodinis mokslo darbų žurnalas su priedu, skirtu Lietuvos geografų bendruomenės aktualijų viešinimui. Leidinys yra interdisciplininis, visapusiškai atspindintis pasaulio geografinio pažinimo įvairovę. Jame spausdinami geografijos ir gretimų mokslo krypčių straipsniai, pristatantys Lietuvos, Centrinės Europos ir Baltijos jūros regione atliekamų tyrimų rezultatus. Taip pat skelbiami mokslo istorijos, teorijos, metodologijos straipsniai. Originalūs, kitur nepublikuoti mokslo straipsniai spausdinami lietuvių arba anglų kalbomis. Žurnalas leidžiamas kartą per metus, yra įtrauktas į duomenų bazes: *ProQuest, GeoREF, The Central European Journal of Social Sciences and Humanities* (CEJSH).

Akademinė vadybos ir administravimo asociacija

2010 m. Akademinę vadybos ir administravimo asociaciją (AVADA) įsteigė kelių Lietuvos aukštųjų mokyklų (Kauno kolegijos, Mykolo Romerio universiteto, Šiaulių universiteto, Vilniaus Gedimino technikos universiteto ir Vilniaus universiteto) mokslininkai ir verslo įmonių atstovai. AVADA tikslas – padėti sėkmingai įgyvendinti pažangiausias vadybos ir administravimo mokslininkų idėjas. AVADA veikla apima mokslinių konferencijų organizavimą, vadybos sistemų ir procesų projektavimo, mokymų ir kvalifikacijos kėlimo projektų rengimą, švietėjišką ugdymą. Šias AVADA veiklas papildo ir reikšmingą vietą užima leidyba.

AVADA leidybinė veikla neapsiriboja tik organizuojamų kasmetinių konferencijų medžiagos ar pažintinių, šviečiamojo pobūdžio knygų leidyba. Leidžiami du recenzuojami periodiniai mokslo žurnalai: *CROMA* (*Contemporary Research on Organization Management and Administration*) ir *Acta AVADA*. Nuo 2013 m. (kartu su *School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava*) leidžiamame žurnale *CROMA* publikuojami straipsniai viešojo administravimo ir valdymo, ekonomikos, verslo vadybos, marketingo, regioninių studijų, inovacijų ir kitomis temomis. Nuo 2014 m. leidžiamame perdioniame žurnale *Acta AVADA* publikuojami jaunųjų tyrėjų ir mokslinių vadovų atlikti empiriniai tyrimai. Šio žurnalo tikslas – skatinti jaunosios kartos susidomėjimą moksline ir pedagogine veikla, skleisti mokslinių tyrimų ir jų rezultatų žinią visuomenėje.

VTeX

VTeX

Bendra Lietuvos-Olandijos įmonė UAB VTeX buvo įkurta 1991 m. Įmonę įkūrė septyni Vilniaus universiteto (VU) bei tuometinio VU Matematikos ir informatikos instituto (MII) mokslininkai-matematikai. VTeX buvo įregistruota 1991 m., tačiau jos įkūrėjai savo veiklą pradėjo dar 1989 m. dirbdami MII Leidybinių paslaugų grupėje. Įmonei nuo jos įkūrimo vadovauja R. Maliukevičius.

Įmonės leidybine veikla siekiama didinti mokslo sklaidą bei mokslo leidybos proceso efektyvumą, paverčiant procesą paprastesniu, prieinamesniu ir aktualesniu mokslo bendruomenei. Dirbdama su didžiaisiais pasaulio leidėjais, įmonė nuolat ieško inovatyvių sprendimų, kad būtų patenkinami šioje srityje vis augantys kokybės, laiko ir turinio prieinamumo reikalavimai. Kartu įmonė VTeX aktyviai rūpinasi glaudesne mokslo ir verslo sąveika, ieško galimybių įtraukti mokslininkus ir akademinį jaunimą į įmonės projektus. VTeX įmonės vizija – įmonė, kuria didžiuojasi darbuotojai, kurios kokybiškas darbas yra vertinamas tarptautinės mokslo bendruomenės ir kurios paslaugos domina pasaulio tiksliųjų mokslo leidėjus.

VTeX leidybinę veiklą vykdo nuo pat savo įkūrimo. Per tą laiką įvyko ne vienas svarbus leidybinės veiklos pasikeitimas:

Siekiant plėtoti leidybinį bendradarbiavimą su JAV universitetais ir mokslo draugijomis, 2002 m. įkurtas filialas *VTeX Kaunas*;

Siekiant optimizuoti nestandartinius leidybos sprendimus, 2004 m. įkurtas filialas *VTeX Visoriai*;

2007 m. buvo sukurta mokslinių žurnalų recenzavimo valdymo sistema EJMS;

2013 m. įdiegta nuotolinio redagavimo ir korektūrų tikrinimo sistema SkyLaTeX;

2014 m. kartu su VU ir Kijevo nacionaliniu Taraso Ševčenkos universtitetu buvo pradėtas leisti mokslo žurnalas *Modern Stochastics: Theory and Applications* (MSTA);

2018 m. įregistruotas prekės ženklas *PubliMill* – elektroninės leidybos ekosistema (recenzavimas, gamyba, publikavimas).

2022 m. pasaulinio garso mokslo leidėjų (*Elsevier, Springer Nature, de Gruyter, Institute of Mathematical Statistics, Econometric Society, Cambridge University Press, Duke University Press, Michigan University* ir kt.) užsakymu suredaguota ir spaudai parengta daugiau kaip 500 000 mokslo žurnalų ir knygų puslapių.

Žurnalas *Modern Stochatics: Theory and Applications* pasirodo keturis kartus per metus.

Lietuvos infektologų draugija

LID buvo įkurta 1972 m. 1995 m. įvykdyta LID restruktūrizacija, priimti nauji įstatai, nutraukti ryšiai su sovietine infektologų draugija. LID yra ne pelno siekianti visuomeninė mokslinė organizacija, siekianti gerinti infekcinių ligų diagnostiką, gydymą bei prevenciją Lietuvoje.

2007 m. LID pradėjo leidybinę veiklą, kurios pirmasis vadovas buvo prof. A. Ambrozaitis. Nuo 2018 m. LID leidžiamo žurnalo *Infekcinės ligos* leidybai vadovauja ir vyr. redaktorės pareigas užima dr. D. Važnaisienė. Žurnale spausdinami recenzuojami straipsniai yra prieinami elektronine versija. Žurnalas išleidžiamas vieną kartą per metus. Šis leidinys yra atvirosios prieigos žurnalas, kuriame dalijamasi naujausia aktualia praktine informcija, apžvelgiama mokslinė veikla ir draugijos narių pasiekimai.

Artimiausioje ateityje keliamas tikslas – atnaujinti žurnalo *Infekcinės ligos* elektroninę prieigą ir kad žurnalas patektų į duomenų bazes.

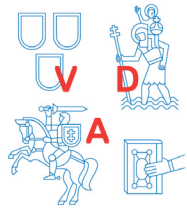

Vilniaus dailės akademija

Vilniaus dailės akademijos istorinė raida prasidėjo nuo 1793 m. įkurto Architektūros skyriaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Vyriausiojoje mokykloje Vilniuje. 1940 m. vietoj Stepono Batoro universiteto Dailės fakulteto įkurta Vilniaus dailės mokykla, 1941 m. – Vilniaus dailės akademija, kuri 1951–1990 m. veikė kaip LSSR dailės institutas. 1990 m. institucijai grąžintas Vilniaus dailės akademijos vardas. Daug kas keitėsi, atsirado poreikis publikuoti menotyros tyrimus, dėstytojų ir studentų kūrybą. Tam reikalui prof. Dr Adomo Butrimo pastangomis 1993 m. įkurta VDA leidykla. Būtent tais pačiais metais pradėtas leisti tęstinis mokslinis leidinys *Acta Academiae Artium Vilnensis*, tapęs periodiniu moksliniu žurnalu. VDA leidyklai vadovavo T. Vaškevičienė, L. Janulevičius. Šiandien leidyklos vadovo pareigas eina M. Iršėnas.

Per metus VDA leidykla išleidžia apie 15–20 pavadinimų leidinių. Šiandienai jų išleista apie 800. Laimėta 30 Lietuvos Respublikos ministerijos *Knygos meno konkurso* diplomų ir premijų. Gauta apie 20 įvairų organizacijų diplomų ir padėkos raštų. VLD leidyklos tikslas – dailės istorijos ir teorijos tyrinėjimams bei jų populiarinimui skirtų straipsnių, mokslinių monografijų, studijų leidyba. Aktualus uždavinys – vadovėlių, metodinių priemonių ir programų dailės specialybių studentams rengimas ir leidyba. Leidykla siekia išlikti ir stiprėti kaip organizacija, kuri leidžia kokybiškus leidinius, skirtus menui, menotyrai ir meniniam tyrimui.

Šiandien šalia dailės istorijos ir teorijos tyrinėjimams ir jų populiarinimui skirtų straipsnių rinkinių, mokslinių monografijų, studijų, vadovėlių, meno albumų, dailininkų atsiminimų, eseistikos ir poezijos tebeleidžiamas mokslinis periodinis žurnalas *Acta Academiae Artium Vilnensis*.

Lietuvos geografų draugija

Lietuvos geografų draugija (LGD) – visuomeninė organizacija, vienijanti Lietuvos geografus: dėstytojus, mokytojus, mokslininkus. Jos idėją iškėlė K. Pakštas, o pati draugija buvo įkurta 1934 m. Nuo 1967 m. Lietuvos TSR geografų draugijai vadovavo A. Basalykas. 1989 m. LGD buvo atkurta kaip nepriklausoma organizacija, deklaruojant tarpukario Lietuvoje veikusios draugijos tęstinumą. LGD vadovu tapo S. Vaitekūnas (1989–1995). Nuo 2022 m. LGD vadovės pareigas eina G. Kynė.

LGD nuo 1958 m., o nuo 2016 m. kartu su Lietuvos socialinių tyrimų institutu leidžia žurnalą *Lietuvos geografijos metraštis*. LGD periodinį mokslo žurnalą *Geografija ir edukacija: mokslo almanachas (Geography and Education: Science Almanac)* 2013 m. su bendraminčiais įkūrė dr. Z. Kairaitis. 2013–2018 m. žurnalą leido Lietuvos edukologijos universitetas. Nuo 2019 m. žurnalą *Geografija ir edukacija: mokslo almanachas* leidžia LGD. Žurnalo atsiradimą lėmė geografijos edukologijos/didaktikos mokslo padėtis Lietuvoje. Svarbiausias žurnalo tikslas – derinti akademinį ir mokyklinį geografijos pedagogikos lygmenis. Mokytojams *Geografija ir edukacija: mokslo almanachas* tapo galimybe pristatyti savo darbo patirtį, o mokslininkams – erdve, kurioje galima plėtoti savo idėjų bei tyrimų edukacinius aspektus. Konstatuota, kad Lietuvoje trūksta geografijos didaktikos žurnalų, geografijos edukacijos problemos paskęsta bendresnio lygmens pedagogikos ir geografijos mokslo leidiniuose.

Žurnale spausdinami straipsniai, kuriuose nagrinėjami geografijos, geografijos pedagogikos, didaktikos klausimai. Žurnalas yra tarpdisciplininio pobūdžio, kuriame publikuojami ne tik socialinių, gamtos, bet ir kitų mokslo sričių straipsniai, kurių tiriamas objektas turi aiškią geografinę dimensiją (istorijos, literatūros, menų, informatikos). Žurnalas yra sudėtinė geografijos pedagoginių tyrimų klasterio dalis. Klasterį sudaro

įkurtas Geografijos edukacijos studijų centras (https://www.geoedu.lt/apie/geografijos-edukacijos-studiju-centro-istorija/), organizuojama kasmetinė nacionalinė konferencija *Geografija: mokslas ir edukacija* ir mokslo žurnalas *Geografija ir edukacija: mokslo almanachas*.

Artimiausi LGD žurnalo *Geografija ir edukacija: mokslo almanachas* leidybiniai uždaviniai: plėsti geografijos pedagoginių / didaktinių tyrimų ir jų sklaidos įtaką geografinio ugdymo ir studijų praktikai; stiprinti komunikacinius ryšius tarp geografijos mokslininkų ir pedagogų; publikuoti straipsnius, kurie remiasi tarpdisciplininiais ir lyginamaisiais tyrimais; patekti į aukštesnio lygio indeksavimo ir referavimo duomenų bazes: *Scopus, Clarivate Web of Science*; įdiegti atvirojo kodo elektroninio publikavimo platformą *OJS 3*.

LIETUVOS VERSLO KOLEGIJA

Lietuvos verslo kolegija

Lietuvos verslo kolegija buvo įsteigta 1994 m. Jos steigėjos buvo prof. dr. A. Lileikienė ir doc. dr. G. Avižonienė. 2002 m. LTVK pradėjo leidybinę veiklą – pradėtas leisti periodinis mokslo žurnalas *Kolegijų vaidmuo specialistų rengime: Aktualijos ir Perspektyvos*. Nuo 2009 m. šis mokslo žurnalas išeina nauju pavadinimu – *Vadyba/Journal of Management*. Žurnalas pasirodo du kartus per metus. Žurnalo vyr. red. pareigas ėjo ir leidybai vadovavo prof. habil. dr. A. Bielskis (2002–2013), prof. dr. I. Dailidienė (2019). Nuo 2013 m. šias pareigas užima prof. habil. dr. V. Navickas.

Vadyba/Journal of Management orientuojasi ne tik į Baltijos jūros regiono tyrimus, bet ir į kitas pasaulio šalis. Tokiu būdu siekiama plėsti žurnalo tarptautiškumą. Žurnalo tikslas – skatinti mokslo žinių apykaitą ir plėtrą, publikuojant mokslinius straipsnius socialinių ir gamtos mokslų, vadybos ir administravimo, ekonomikos ir verslo tyrimų srityse. Siekiama, kad žurnalas *Vadyba/Journal of Management* būtų įtrauktas į *Scopus* ir *Web Sciences* duomenų bazes. Plačiau su žurnalu galima susipažinti LTVK svetainėje: https://ltvk.lt/vadyba-journal-of-management/.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

1992 m. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu įkūrus Krašto apsaugos mokyklą (nuo 1994 m.- Lietuvos karo akademija), joje įsteigtas Redakcinis skyrius, kuriam buvo priskirtos paramos leidybai funkcijos. Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. šios funkcijos perduotos Lietuvos karo akademijos (LKA) Bibliotekai.

LKA Biblioteka planuoja leidybą, vykdo maketavimo, leidinių dizaino, el. leidybos platformos administravimo funkcijas instituciniu lygmeniu. Leidinių planavimo ir spausdinimo darbai yra derinami su Krašto apsaugos ministerija.

LKA puoselėja aukštus tradicinės bei šiuolaikinės elektroninės leidybos standartus gynybos bendruomenei, skatina recenzuojamos mokslinės produkcijos elektroninę leidybą, užtikrina tarptautinio lygio mokslo žurnalų leidybą.

Šiuo metu LKA leidžia keturis periodinius recenzuojamus mokslo žurnalus: *Challenges to national defence in contemporary geopolitical situation, Journal of security and sustainability, Karo archyvas, Lithuanian annual strategic review.* Siekiant užtikrinti mokslinės produkcijos sklaidą, informatyvią skaitmeninę raišką, padidinti LKA leidžiamų žurnalų matomumą ir prieinamumą, 2020 m. pabaigoje mokslo žurnalai pradėti talpinti, saugoti ir viešinti elektroninėje leidybos platformoje PubliMill https:// journals. lka.lt/. El. platformoje taip pat galima rasti ir anksčiau išleistų mokslo žurnalų *Lietuvos metinė strateginė apžvalga* (2003–2020) ir *Šiuolaikinės visuomenės ugdymo veiksniai* (2016–2021) archyvą.

Lietuvos sveikatos mokslinių tyrimų centras

Lietuvos sveikatos mokslinių tyrimų centras vykdo tiriamąją veiklą ir teikia ekspertizės paslaugas. 2013 m. LSMTC pradėjo leidybinę veiklą. Susibūrę jaunieji mokslininkai iškėlė iniciatyvą populiarinti mokslines publikacijas, sudaryti sąlygas publikuoti mokslinius straipsnius studentams, rezidentams, doktorantams, gydytojams ir kt. mokslininkams. Vykdomos leidybinės veiklos tikslas – mokslinių pasiekimų sklaida. LSMTC siekia plėtoti tęstinę periodiškai pasirodančių straipsnių sklaidą, bendradarbiavimą su medicinos institucijomis publikuojant tekstus apie rečiausius klinikinius atvejus. LSMTC vaodovo pareigas eina J. Vidikas. LSMTC leidžia šiuos periodinius mokslo leidinius: *Journal of Medical Sciences, Radiology Update.*

Lietuvos kultūros tyrimų institutas

Lietuvos kultūros tyrimų institutas (LKTI) yra mokslo įstaiga, kurioje tiriama Lietuvos kultūros istorija, meno ir filosofijos raida, analizuojama dabartinės Lietuvos kultūros ir atskirų jos sričių (dailės, muzikos, teatro, filosofijos) ir jų sklaida bei sąveika su politine bei socialine valstybės raida. 1994 m. tuometiniame Kultūros ir meno institute (2002 m. reorganizuotas į Kultūros, filosofijos ir meno institutą, 2010 m. institucija gavo šiandieninį vardą – LKTI) buvo įkurta leidykla *Gervelė*. Ji buvo įsteigta KMI dir. S. Juknevičiaus, kuris tapo pirmuoju leidybinės veiklos vadovu, iniciatyva. Vėliau leidybinei veiklai vadovavo A. Matuliauskas. Šiandien LKTI Leidybos centrui vadovauja S. Ašmenavičiūtė.

Leidybos centras leidžia LKTI mokslininkų monografijas, studijas, teminius ir tęstinius straipsnių rinkinius. Anksčiau buvo leidžiami tokie tęstiniai leidiniai, kaip antai: *Lietuvos kultūros tyrimai* (2011–2020), *Dailės istorijos studijos* (2008–2016), *Rytai-Vakarai: Komparatyvistinės studijos*. Iki šiol LKTI yra išleista daugiau nei 200 skirtingų pavadinimų recenzuojamų knygų ir įvairių leidinių. Šiandien LKTI leidžia keturis periodinius mokslo žurnalus: *SPHAIROS: kultūros ir medijų studijos/SPHAIROS: Cultural and Media Studies* (iki 2019 m. buvo žinomas pavadinimu *Lietuvos kultūros tyrimai*), *Meno istorijos studijos/Art History Studies*, *Athena: filosofijos studijos/Athena: Philosophical Studies*, *Sovijus*.

SPHAIROS: kultūros ir medijų studijos yra tarpdisciplininis mokslo žurnalas, kuriame sprendžiamos kultūros teorijos, metodologijos ir istorijos problemos, pristatomi svarbūs kitų šalių kultūros tyrimai. *Meno istorijos studijos/Art History Studies* yra recenzuojamas periodinis žurnalas, kuriame nagrinėjamos meno ir dailės istorijos, reprezentacijos meno kūrinyje, vaizdo ir vaizdinio teorijos problemos. Periodiniame žurnale *Athena: filosofijos studijos* publikuojami tekstai, tyrinėjantys šiuolaikinės filosofijos

sroves bei idėjas etikos, estetikos, kultūros, mokslo, kalbos filosofijos ir filosofijos istorijos srityse. *Athena: filosofijos studijos* yra įtrauktas į šias tarptautines duomenų bazes: *CEEOL, EBSCO Publishing, Humanities Internationel Index, The Philosopher's Index*. *Sovijus* yra mokslinis žurnalas, kuriame plėtojamos aktualios kultūros raidos ir įvairių kultūrų sąveikos problemos. Leidinyje skelbiami straipsniai, nagrinėjantys kultūros teorijos, civilizacinės komparatyvistikos, socialinės ir kultūrinės antropologijos, kultūros sociologijos ir naujųjų medijų kultūros klausimus, publikuojami reikšmingų tekstų vertimai, istoriniai šaltiniai.

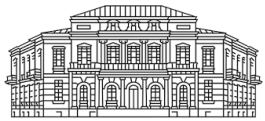

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos (LMAVB) leidybinė veikla prasidėjo 1961 m. 1961–1966 m. pasirodė 3 leidinio *Bibliotekininkystė ir bibliografija* tomai. 2004 m. pradėtas leisti tęstinis dvimetis mokslo darbų rinkinys *Lietuvos mokslų akademijos biblioteka* (ats. red. D. Narbutienė).

2009 m. pakeitus LMAB pavadinimą LMAVB, 2011 m. minėtas leidinys pasirodė nauju pavadinimu *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka* (ats. red. D. Narbutienė). Leidėjo funkcijas perėmė LMAVB. 2013 m. leidinys išėjo pakitęs turiniu ir struktūra. Sudaryta tarptautinė redaktorių kolegija, leidinys recenzuojamas dviejų mokslininkų. Nuo 2015 m. kiekvienas mokslinis straipsnis vertinamas dviejų recenzentų. Nuo 2021 m. leidinys *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka* tapo tęstiniu, kiekvienais metais rengiamu ir skelbiamu mokslo darbų leidiniu, kuriame, be mokslinių straipsnių, spausdinama ir informacija, atspindinti LMAVB veiklą ir jos rezultatus. 2021 m. LMAVB tapo Lietuvos mokslo periodikos asociacijos nare. Nuo šių metų visiems tęstinio leidinio *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka* tekstams suteikti DOI registravimo numeriai.

Iki šiol yra išleista 10 leidinio *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka* tomų (apie 150 aut. lankų). Kiekvieno jų tiražas – 100–200 egz. Siekiama pritraukti kuo daugiau Lietuvos ir užsienio tyrėjų, tekstus publikuojant įvairiomis kalbomis. LMAVB tikslai: skelbti knygotyros, bibliografijos, bibliotekininkystės, kultūros istorijos, dokumentų restauravimo tyrimus, mokslo sklaidos, raštijos paminklų publikacijas. LMAVB Leidybos skyriui vadovauja G. Vaškelis.

Anksčiau vadintas *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka*, nuo 2022 metų leidinys Bibliotekos mokslo tarybos sprendimu gavo naują

pavadinimą – *LMA Vrublevskių bibliotekos darbai*, geriau atitinkantį jo pobūdį bei paskirtį: skelbti knygotyros, bibliotekininkystės, bibliografijos, kultūros, literatūros ir meno istorijos, dokumentų restauravimo tyrimus, mokslo sklaidos, raštijos paminklų ir mokslo šaltinių publikacijas.

Šiaulių valstybinė kolegija

Šiaulių valstybinė kolegija (ŠVK) veiklą pradėjo 2002 m. Po dvejų metų buvo įkurtas Leidybos centras, kuriam vadovavo L. Liesienė. 2015 m., optimizuojant Šiaulių valstybinės kolegijos veiklą, Leidybos centro funkcijos buvo perduotos Komunikacijos ir rinkodaros skyriui.

Šiuo metu visus su leidyba susijusius klausimus koordinuoja Leidybos komisija, kuri, remdamasi recenzentų nuomonėmis, sprendžia, ar konkretus darbas bus išleistas. Komisijai nuo 2011 m. vadovauja dr. Nedas Jurgaitis.

Šiaulių valstybinėje kolegijoje siaurinamas mokslinės leidybos profilis ir didinamas publikuojamų leidinių nacionalinis bei tarptautinis žinomumas. Siekdama narystės *COPE*, Kolegija yra iškėlusi tikslą išsigryninti prioritetines mokslo kryptis ir taip užtikrinti aukščiausią publikuojamų darbų kokybę, nuoseklų publikavimo etikos gairių laikymąsi. Ši strategija įgalina kryptingą pasirengimą jungiantis į cituojamas duomenų bazes (*Scopus, Web of Science*). Kolegijoje siekiama viešinti dėstytojų mokslo taikomųjų tyrimų rezultatus, leidžiama studijoms reikalinga literatūra, skatinamas dėstytojų mokslinės kvalifikacijos augimas, profesinis tobulėjimas.

Nuo ŠVK įsteigimo 2002 metais išleista daugiau nei 250 leidinių. Šiandien leidžiami šie periodiniai recenzuojami mokslo žurnalai: *Professional Studies: Theory and Practice*, *Taikomieji moksliniai tyrimai*, periodinis nerecenzuojamas mokslo žurnalas *Verslas, naujos technologijos ir sumani visuomenė*.

Svarbiausios ŠVK leidybinės veiklos datos:

2005 m. pradėtas leisti mokslinis žurnalas *Profesinės studijos: teorija ir praktika*.

2013 m. pasirašyta sutartis su *EBSCO Publishing, Inc.* dėl žurnalo *Profesinės studijos: teorija ir praktika* patekimo į mokslinių duomenų bazę *Academic Search Complete*.

Nuo 2014 m. laipsniškai pereita prie elektroninių leidinių leidimo.

2016 m. pradėtas leisti mokslinis žurnalas *Professional Studies: Theory and Practice*.

2022 m. pradėtas leisti periodinis mokslo žurnalas *Taikomieji moksliniai tyrimai*.

Nuo 2022 m. kolegijos žurnalai prieinami atviroje žurnalų sistemoje *Open Journal System* adresu https://ojs.svako.lt/

Lietuvos mokslų akademija

Lietuvos mokslų akademijos idėją XIX–XX a. sandūroje puoselėjo lietuvių mokslo draugijų kūrėjai Jonas Basanavičius ir Jonas Šliūpas. J. Šliūpas 1884–1919 m. gyveno JAV ir turėjo patirties steigiant *Lietuvių mokslo draugystę* Amerikoje. Tačiau Lietuvoje (tuo metu – LSSR) mokslų akademija buvo įkurta tik 1941 m. sausio 16 d. dar nepriklausomoje Lietuvos Respublikoje veikusio Lituanistikos instituto pagrindu. Lituanistikos instituto Statute, priimtame LR Seimo ir 1938 m. lapkričio 1 d. paskelbtame LR Prezidento, vienu iš instituto tikslų buvo įvardyta „rinkti, tvarkyti ir skelbti lietuvių kalbos, lietuvių tautosakos ir Lietuvos istorijos mokslinę medžiagą ir šaltinius“. Tuo tikslu nuo 1939 m. liepos buvo pradėta spausdinti Vaclovo Biržiškos *Lietuvių bibliografija*, leistas žurnalas *Lietuvos praeitis* ir rengti spaudai *Lietuvių kalbos žodyno* pirmieji tomai, tęsta leidinio *Tautosakos darbai* leidyba, planuota Lietuvos istorijos šaltinių leidyba.

Leidyba Mokslų akademijoje iki nepriklausomybės atkūrimo

Pirmosios sovietų okupacijos sąlygomis įkurta LSSR (oficialiai – LTSR) Mokslų Akademija (MA) rengėsi tęsti leidybinę Lituanistikos instituto veiklą, svarstė leidybos prioritetus ir rūpinosi, kad MA būtų pavesta perimti *Lietuviškosios enciklopedijos* leidimą nuo X-ojo tomo, perduodant jai ankstesnių leidėjų turtą, valstybės dotaciją, redakcijos etatus. Taip pat buvo rengiamas LSSR Liaudies Komisarų Tarybos nutarimo projektas siekiant įsteigti MA leidyklą, kurioje būtų leidžiamos enciklopedijos, žurnalai ir kiti periodiniai bei neperiodiniai leidiniai. Šiuo projektu buvo siekiama perduoti leidyklai buvusios spaustuvės *Varpas* turtą bei buvusios spaustuvės *Spindulys* monotipą su specialiais kalbotyros spaudiniams reikalingais šriftais.

1946 m. LSSR MA buvo nuspręsta leisti du populiarius mokslo žurnalus, už kurių leidybą buvo atsakingi Visuomeninių mokslų ir Matematikos,

gamtos ir taikomųjų mokslų skyriai. Buvo sudaryta Leidinių komisija, kuri rūpinosi MA leidyklos įkūrimu. Buvo parengtas perspektyvinių leidinių planas, kurį sudarė trys dalys: monografijų ir enciklopedinio pobūdžio žinynų (1); periodinių mokslo žurnalų (2) ir mokslo populiarinimo leidinių (3). Prasidėjo MA tęstinių ir kitų leidinių leidyba.

1947–1952 m. nereguliariai buvo leidžiamas *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos žinynas*. Nuo 1953 m. pradėtas leisti periodinis leidinys *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*. Šį leidinį sudarė trys serijos. *A serija* buvo skirta visuomenės mokslams, *B serija* – matematikos, gamtos, žemės ūkio ir technikos mokslams. Nuo 1959 m. pradėta leisti *C serija*, skirta biologijos mokslams. 1948–1962 m. daugelis MA institutų leido tęstinius mokslinių straipsnių rinkinius. Šalies fizikų ir matematikų draugijos su aukštosiomis mokyklomis nuo 1961 m. ėmė leisti nepriklausomus periodinius leidinius *Lietuvos fizikos rinkinys* ir *Lietuvos matematikos rinkinys*, kurių iniciatoriai bei redaktoriai buvo ir MA nariai.

Nuo 1963 m. MA veikė *Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos* redakcija, 1969 m. ji pertvarkyta į Vyriausiąją enciklopedijų redakciją. MA įkūrus Terminologijos komisiją buvo rengiami ir leidžiami atskirų mokslo bei veiklos sričių terminų dvikalbiai ar daugiakalbiai žodynai, aiškinamieji terminų žodynai, daug nuveikta sudarant ir leidžiant akademinį *Lietuvių kalbos žodyną*. 1989 m. *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai* pertvarkyti į aštuonis teminius žurnalus. Nuo 1953 m. *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai* žurnalų red. kolegijai vadovavo MA prezidentas Juozas Matulis, *A serijai* – Juozas Žiugžda, *B serijai* – Adolfas Jucys, *C serijai* – Vladas Lašas.

Mokslų akademijos nepriklausomoje Lietuvoje leidžiama mokslo periodika

1989 m. MA atsiskyrė nuo SSRS mokslų akademijos ir buvo pervardinta Lietuvos mokslų akademija (LMA), o 1990 m. atsisakė žinybinio statuso, tapo institucija, vienijančia žymiausius mokslo šakų specialistus ir savanoriškai asocijuotas savarankiškas mokslo įstaigas. Tais pačiais metais buvo įsteigta LMA leidykla *Academia*. 1990–2000 m. leidyklai vadovavo Algimantas Garliauskas. *Academia* leidyklą sudarė trys redakcijos: žurnalų (1), humanitarinių

mokslų (2), gamtos ir technikos mokslų (3). Buvo leidžiami šeši periodiniai mokslo žurnalai: *Lituanistica*, *Filosofija. Sociologija*, *Ekologija*, *Eksperimentinė biologija* (nuo 1994 m. *Biologija*), *Energetika* ir *Chemija*. 1992 m. buvo pradėti leisti dar keturi mokslo žurnalai: *Baltica*, *Geografija*, *Geologija* ir *Menotyra*, 1994-aisiais *Acta medica Lituanica*, *Žemės ūkio mokslai* ir *Mechanika*. Be mokslo periodinių leidinių buvo rengiamos ir leidžiamos monografijos, vadovėliai, teminiai straipsnių rinkiniai, konferencijų medžiaga, žinynai ir žodynai.

1999 m. buvo įsteigta VšĮ *Lietuvos mokslų akademijos leidykla*, gyvavusi iki 2010 m. Jai vadovavo A. Garliauskas (1999–2006) ir Giedrė Kadžiulytė (2006–2010). Per šį laikotarpį įvyko daug pokyčių. 2001 m. periodiniai mokslo žurnalai pradėti leisti ir elektroniniu formatu. Aktyviai siekta, kad leidiniai būtų referuojami tarptautinėse duomenų bazėse. 2006 m. LMA tapo Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos nare. 2007 m. *Lietuvos mokslų akademijos leidykla* pirmą kartą dalyvavo Vilniaus knygų mugėje ir tarptautinėje Frankfurto knygų mugėje.

2011 m. įsteigtas LMA Leidybos skyrius. Pirmąja jo vadove tapo Asta Paškevičienė (2011–2015). Nuo 2015 m. iki dabar LMA Leidybos skyriui vadovauja Zina Turčinskienė. Nuo skyriaus įsteigimo leidybos veikla didžiąja dalimi finansuojama ES struktūrinių fondų projektų lėšomis. Nuo 2011 m. LMA yra JAV registruotos leidėjų tarptautinės sąsajų asociacijos *Crossref* narė. Nuo tų pačių metų pradėta diegti atvirojo kodo elektroninės leidybos sistema *Open Journal System* (OJS), moksliniams straipsniams suteikiami *Crossref* skaitmeniniai objektų identifikatoriai – DOI. 2022 m. LMA tapo Lietuvos periodinių leidinių asociacijos nare.

LMA leidybinė veikla dabar

Lietuvos mokslų akademija savo leidybine veikla siekia populiarinti mokslą, viešinti ir skleisti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatus Lietuvoje ir už jos ribų. LMA rengia ir leidžia monografijas, mokslo populiarinimo knygas, periodinius mokslo žurnalus, LMA veiklos ataskaitas, konferencijų medžiagą, galimybių studijas, informacinį leidinį *Lietuvos mokslų akademijos žinios* ir kt.

Šiuo metu leidžiami šie periodiniai mokslo žurnalai: *Biologija*, *Chemija*, *Energetika*, *Filosofija. Sociologija*, *Lithuanian Journal of Physics*, *Lituanistica*, *Menotyra* ir *Žemės ūkio mokslai*. Jie išeina keturis kartus per metus spausdintine ir

elektronine forma. Kartu su Vilniaus universitetu ir Nacionaliniu vėžio institutu LMA taip pat leidžia mokslo žurnalą *Acta medica Lituanica*, o su Mykolo Romerio universitetu – *Intelektinė ekonomika*. Periodiniuose mokslo žurnaluose publikuojami originalūs straipsniai svarbiausiais biologijos, ekologijos, chemijos, fizikos, filosofijos, sociologijos, lituanistikos, istorijos, menotyros, žemės ūkio mokslų ir kt. klausimais: https://www.lmaleidykla.lt/mokslo-zurnalai.

Nuo 2012 m. leidžiama mokslo populiarinimo knygų serija *Mokslas visiems*, finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis (projektas „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“). Seriją sudaro užsienio ir Lietuvos autorių knygos. Šioje serijoje išsamiai, patraukliai ir suprantamai atskleidžiamos skirtingų mokslo sričių sąsajos, nagrinėjamos šiuolaikinio mokslo ir technologijų tendencijos: http://www.lma.lt/lma.lt/mokslo-populiarinimo-knygu-serija-mokslas-visiems.

LMA organizuojamos konferencijos padeda skleisti informaciją apie vykdomus naujausius fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, įvairių mokslo sričių pasiekimus, jų reikšmę ir praktinį taikymą, stiprina mokslo ir studijų institucijų ryšius, skatina mokslininkų bendradarbiavimą. Pranešimų tezės išleidžiamos atskirais leidiniais: http://www.lma.lt/konferenciju-medziaga.

Galimybių studijose analizuojamos mokslo ir technologijų tendencijos, apibendrinami atliktų analizių ir diskusijų rezultatai, pateikiama naudingų ir originalių įžvalgų, siūlomi problemų sprendimo būdai, kuriuos įgyvendinant galima ateityje tikėtis valstybės pažangos proveržio: http://www.lma.lt/galimybiu-studijos.

Keturis kartus per metus pasirodantis periodinis biuletenis *Lietuvos mokslų akademijos žinio*s supažindina su svarbiausiais įvykiais, LMA prezidento ir prezidiumo veikla, skyrių renginiais, tarptautiniais ir tarpinstituciniais ryšiais. Jame pažymimos akademikų gyvenimo ir veiklos datos, moksliniai pasiekimai: http://www.lma.lt/informacinis-leidinys-lma-zinios.

Kasmetiniame periodiniame leidinyje *Lietuvos mokslų akademijos veiklos ataskaita* apibendrintai atspindima konkrečių metų LMA narių, skyrių ir padalinių veikla: https://www.lma.lt/lma-veiklos-ataskaita.

Kauno kolegija

Kauno kolegija – daugiaprofilinė valstybinė aukštojo mokslo įstaiga, rengianti technologijų, informatikos, inžinerijos, sveikatos, humanitarinių, socialinių, meno, ugdymo, verslo ir viešosios vadybos, teisės, žemės ūkio mokslų specialistus. Institucijoje sėkmingai plėtojamos studijų bei mokslo taikomosios ir meno veiklos sąsajos. Kauno kolegijos įkūrimas 2000 m. yra siejamas su atskirų aukštesniųjų mokyklų integracija į vieną juridinį vienetą, tačiau kolegijos studijų ištakos prasideda nuo 1920 m. (apie tai išsamiau: https://www.kaunokolegija.lt/apie-mus/istorija/). Kauno kolegijoje šiuo metu yra šie akademiniai padaliniai: Verslo fakultetas, Medicinos fakultetas, Menų ir ugdymo fakultetas, Technologijų fakultetas.

Kauno kolegijos leidybinė veikla

Kauno kolegijos sąsajos su leidyba prasideda nuo 1991 m., kai kolegijoje pradėti rengti leidybos ir poligrafijos specialistai, pradėti kurti praktiniai leidybos ir poligrafijos centrai. Kauno kolegijos Leidybos centras įkurtas 1994 m. Šio centro įkūrėjai ir organizatoriai buvo V. Valčiukas ir K. Reševičius. Leidybos centrui vadovavo K. Reševičius, V. Valčiukas, D. Sajek, K. Propliotina. Šiuo metu jam vadovauja A. Pocienė. Šio centro funkcija – kolegijos mokomosios studijų literatūros ir mokslinių leidinių leidyba, maketavimas ir spausdinimas. Taip pat šiame centre praktinių įgūdžių įgydavo kolegijoje rengiami poligrafijos ir leidybos specialistai. Leidybos centre nuo 1992 m. buvo leidžiamas ir populiarus studentų leidinys, turėjęs keletą pavadinimų. 2002 ir 2003 metais Kauno kolegijos žurnalas „Siena“ net buvo „Šauniausio studentiško leidinio konkurso“, kurį organizavo Lietuvos studentų sąjunga kartu su Lietuvos žurnalistų sąjunga, nugalėtojas. Pastarąjį penkmetį šiame centre leidinių spausdinimas mažėja bei daugėja el. leidinių maketavimo veiklos, skirtos šių leidinių publikavimui kolegijos

talpykloje ir Open Journal Systems (OJS). Mažėjant norinčiųjų studijuoti leidybos sritis ir besikeičiant Leidybos centro funkcijoms, vyko leidybos studijų programų turinio ir pavadinimų, bei Leidybos centro reorganizacijos pokyčiai. 2017 m. Leidybos centras reorganizuotas į Technologijų fakulteto Reklamos ir medijų centrą, paliekant šiam centrui leidybos funkciją.

Kauno kolegija leidžia studijoms skirtus leidinius, recenzuojamą mokslo žurnalą, konferencijų ir kitus leidinius. Per metus kolegijoje išleidžiama apie 15–20 naujų mokomųjų leidinių, 10 pavadinimų serialinių leidinių. Leidyba šiuo metu nėra sutelkta viename leidybos padalinyje. Už leidinių rengimą, recenzavimo, plagiato patikros ir patvirtinimo publikuoti procesus yra atsakingi kolegijos fakultetai arba serialinių leidinių redkolegijos. Parengti publikavimui leidiniai „atkeliauja“ į kolegijos Leidybos centrą (šiuo metu – Reklamos ir medijų centrą), kuriame profesionaliai sumaketuojami. Atsižvelgiant į leidinių rūšį, sumaketuoti leidiniai yra perduodami publikuoti kolegijos institucinėje talpykloje ar OJS sistemoje. Pagal poreikį leidiniai gali būti spausdinami.

DSpace institucinė talpykla <https://dspace.kaunokolegija.lt/> Kauno kolegijoje įdiegta 2009 m. pabaigoje ir registruota OpenDOAR portale. Institucinės talpyklos diegimo iniciatorius buvo P. Baltrušaitis. Kolegijos institucinė talpykla skirta studijų ir mokslo publikacijoms saugoti ir suteikti prie jų prieigą vartotojams. Nuo 2010 iki 2015 m. institucinė talpykla nebuvo naudojama aktyviai ir sistemingai. 2016 m. kolegijos Bibliotekos ir informacijos išteklių centro vadovės dr. L. Šarlauskienės iniciatyva, buvo atnaujintos kolegijos leidinių publikavimo ir talpyklos veiklos organizavimo tvarkos bei procedūros. Biblioteka ir informacijos išteklių centras perėmė kolegijos leidinių publikavimą kolegijos institucinėje talpykloje, buvo pertvarkyta talpyklos struktūra. Nuo 2016 m. visi kolegijos mokomieji, konferencijų ir kiti leidiniai yra įkeliami ir saugomi kolegijos talpykloje. Nuo 2018 m. talpykloje pradėti saugoti kolegijos studentų baigiamieji darbai. 2019 m. kolegijos IT specialistai atnaujino talpyklos DSpace programinę įrangą, bibliotekos specialistas į naują versiją perkėlė 57 leidinius, taip pat publikavo 18 naujų leidinių. Šiuo metu yra naudojama DSpace 6.3 versija. 2022 m. pabaigoje talpykloje buvo 144 leidiniai ir

6702 studentų baigiamieji darbai. Mokomieji leidiniai (turint rašytinį autorių sutikimą) ir konferencijų leidiniai yra atvirosios prieigos, o studentų baigiamuosius darbus galima atverti su kolegijos el. pašto prisijungimu.

OJS <http://ojs.kaunokolegija.lt/> Kauno kolegijoje pradėta diegti 2010 m. OJS diegimo iniciatorius buvo P. Baltrušaitis. Keletą metų vyko bandomieji leidinių publikavimo darbai, o nuo 2014 m. pradėta sisteminga veikla. 2014–2016 m. OJS pradėti publikuoti dviejų mokslo žurnalų („Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose“, „Dekoratyviųjų ir sodo augalų sortimento, technologijų ir aplinkos optimizavimas“) ir dviejų konferencijų leidinių („Inovacijos leidybos, poligrafijos ir multimedijos technologijose“, „Innovative (ECO) Technology, Entrepreneurship and Regional Development“) straispniai. Už leidinių leidybą kolegijoje buvo atsakingos leidinių redkolegijos arba konferencijų leidinių moksliniai komitetai, o už straipsnių publikavimą OJS buvo atsakingi skirtingi kolegijoje dirbantys asmenys. Siekiant pagerinti kolegijos leidinių leidybos ir publikavimo kokybę, L. Šarlauskienės iniciatyva, nuo 2017 m. Biblioteka ir informacijos išteklių centras palaipsniui perėmė kolegijos mokslo leidinių straipsnių publikavimą OJS sistemoje. OJS programinė įranga kolegijos IT specialistų buvo keletą kartų atnaujinama, šiuo metu naudojama 3.1.1.2 versija (2023 m.).

Kauno kolegijoje nuolat atsižvelgiama į leidžiamų leidinių kokybę. Nuo 2017 m. Kauno kolegijos leidžiami leidiniai ir studentų baigiamieji darbai buvo pradėti tikrinti dėl plagiato prevencijos, naudojant teksto sutapties patikros įrankį *Urkund*, o nuo 2018 m. – įrankį *Turnitin*. Nuo 2018 m. L. Šarlauskienė, pritaikydama patirtį mokslo žurnalų redkolegijų veiklose ir tęsdama mokslinius tyrimus leidybos srityje, atlieka kolegijos mokslo leidinių analizę ir teikia leidybos kokybės gerinimo rekomendacijas atsakingiems asmenims, taip pat teikia konsultacijas kolegijos ir kitų aukštųjų mokyklų akademinei bendruomenei, publikuoja mokomąją medžiagą ir mokslinius straipsnius leidinių leidybos kokybės, plagiato prevencijos ir autorių teisių srityse. 2018 m. mokslo žurnalas *„Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose“* buvo registruotas tarptautiniame mokslų žurnalų registre *Directory of Open Access Journals*.

Kauno kolegija nuo 2005 m. yra Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos (LALA) narys, nuo 2022 m. – Lietuvos mokslo periodikos asociacijos (LMPA) narys, apie 20 metų dalyvauja Vilniaus knygų mugėje.

Šiuo metu leidžiami serialiniai leidiniai:

„Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose“ (ISSN 1822-1068, eISSN 2335-8904) – recenzuojamas mokslinis žurnalas, registruotas DOAJ.

“Innovative (Eco-) Technology, Entrepreneurship and Regional Development (IECOTERD)” – recenzuojamas tarptautinės konferencijos leidinys (ISSN 2538-7936).

„Inovacijos leidybos, poligrafijos ir multimedijos technologijose“ (ISSN 2029-4638) – recenzuojamas tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos leidinys.

“Health, Environment and Sustainable Development: Interdisciplinary Approach/ HESDIA” (ISSN 2669-2244) – tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimų santraukų leidinys.

„Inovacijų taikymas technologijose“ (ISSN 2345-0185) – Technologijų fakulteto studentų mokslinės praktinės konferencijos straipsnių leidinys.

„Verslo aktualijos būsimųjų specialistų požiūriu“ (eISSN 2538-7669) – Verslo fakulteto studentų mokslinės praktinės konferencijos straipsnių leidinys.

„Idėjų forumas: tarptautinės mokslinės studentų konferencijos pranešimų santraukos ir kūrybinių darbų parodos“ (ISSN 2783-5863) – Menų ir ugdymo fakulteto recenzuojamas tarptautinės konferencijos leidinys.

„Idėjų forumas: tarptautinės mokslinės studentų konferencijos straipsniai“ – Menų ir ugdymo fakulteto recenzuojamas tarptautinės konferencijos leidinys (ISSN 2783-5855).

„Menas, dizainas, kalbos ir ugdymas: teorijos ir praktikos inovacijos“ – Menų ir ugdymo fakulteto recenzuojamas tarptautinės konferencijos leidinys, kuris leidžiamas kartą per metus.

„Mokslas ir studijos“ – Medicinos fakulteto studentų mokslinės praktinės konferencijos pranešimų santraukų leidinys.

Lietuvos mokslo periodikos asociacijos nariai: ištakos ir šiandiena (2023). Vilnius: Lietuvos mokslo periodikos asociacija. 72 p.

ISBN 978-609-8149-03-6 (skaitmeninis PDF)
https://doi.org/10.5200/lmpa2023

Leidinyje pateikiama Lietuvos mokslo periodikos asociacijos ir jos narių leidėjų įsikūrimo istorija, pagrindinės veiklos datos, įvykiai, įtaką padariusios asmenybės.

Dailininkė Silva Jankauskaitė
Kalbos redaktorė Jurgita Norvilienė

Lietuvos mokslo periodikos asociacija
Saulėtekio al. 9, III rūmai, 418 kab., LT-10222, Vilnius
info@serials.lt, www.serials.lt